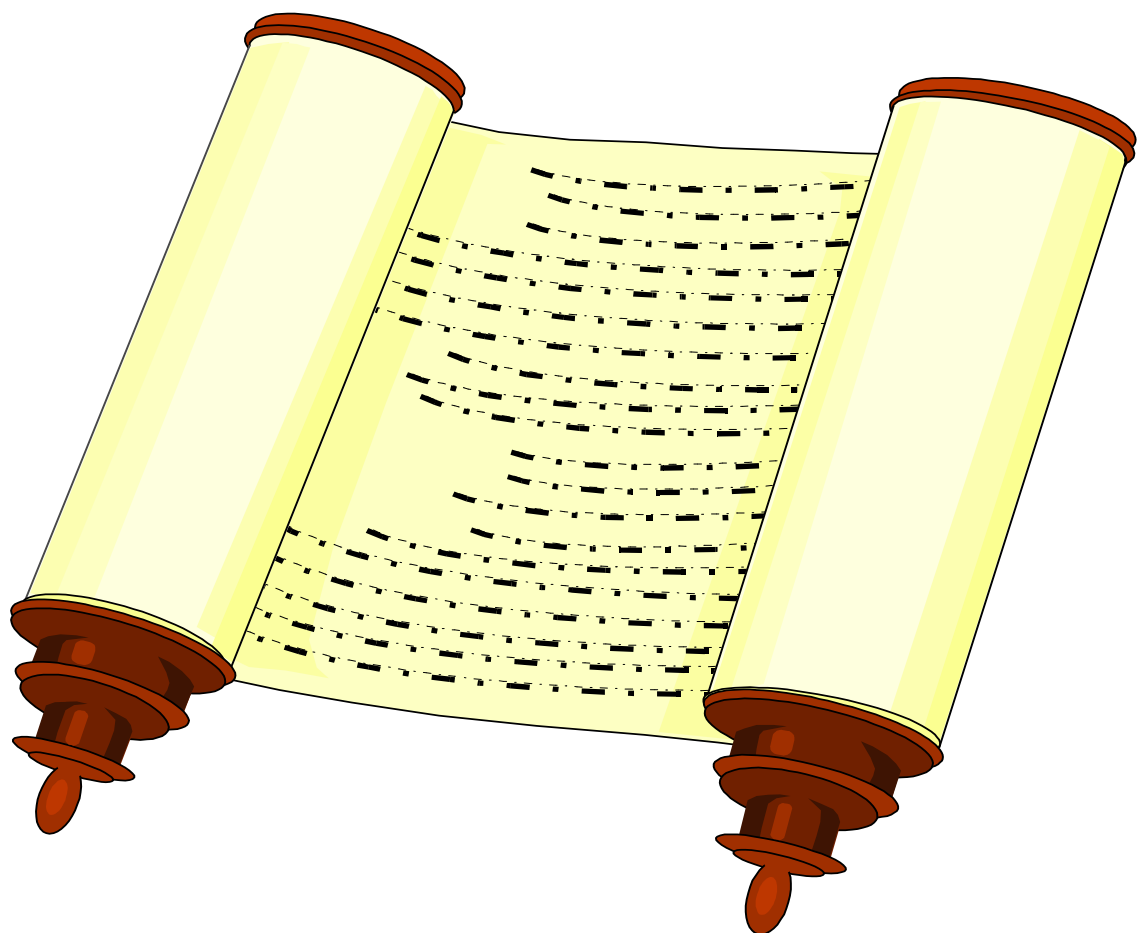

"בני ציון"

פרד"ס התורה

פשוט וברור

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִימִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה... והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה"

על הכתוב: "בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה". אומר כ"ק מרן האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זיע"א, מיד בבאכם אל ארץ ישראל, שאז יפסק לרדת המן מן השמים, ותצטרכו לאכול מתנובת הארץ (כפי שכתוב: "והיה באכלכם מלחם הארץ"). הנה, בודאי שאז יהיה לכם פחד גדול שהאכילה לא תהיה בקדושה. על-כן, העצה היעוצה על-כך היא – "תרימו תרומה לה" – תפרישו חלה, כדי שתחול קדושה על כל הלחם, ותוכלו לאכול את לחמכם בקדושה ובטהרה.

ובענין אכילה בקדושה, שנינו במשנה (אבות ג, ג): "רבי שמעון (בר יוחאי) אומר: שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר (ישעיה כח): 'כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום'. אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר (יחזקאל מא): 'וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע מזכיר רשב"י דוקא "שלשה שאכלו על שלחן אחד"? וכי יעלה על הדעת ששנים שאכלו על שלחן אחד, או אפילו אדם אחד, שאכל לבדו, אינם צריכים לומר דברי תורה...? נראה לבאר ענין זה על-פי מה שהבאנו מהזוהר הקדוש (עקב רעב), ש"שעת אכילה (היא) שעת מלחמה". דהינו, אומר הזוהר, בשעה שהאדם אוכל את לחמו, יש מלחמה בין היצר הטוב ליצר הרע. שכן היצר הרע משתדל בכל כוחו להפיל את האדם ברשת תאוות האכילה, ולכן צריך להילחם כנגדו בכל הכוחות.

ולכאורה צריכים אנו לשאול: מדוע כל פעם שאנו אוכלים היצר מתגרה בנו? אלא, ידוע הוא, שכאשר אכל אדם הראשון מעץ הדעת, נגזרה עליו גזירת המיתה, כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות". ומאחר וכל הנבראים היו כלולים באדם הראשון, נגזרה המיתה על כל העולם כולו.

והנה, מאחר וכבר למדנו במשנה (אבות ד, ב), ש"עבירה גוררת עבירה", נמצא שבכל פעם שאיש ישראל אוכל מאכל מסוים, מתעורר שוב היצר הרע להכשילו, כפי שהכשיל את כלנו באכילת איסור, בהיותנו כלולים בתוך אדם הראשון. וזהו שאומר רשב"י בזוהר הקדוש: "שעת אכילה (היא) שעת מלחמה". שכן, מאחר והאכילה הראשונה היתה באיסור, הנה כל אכילה ואכילה גורמת ליצר הרע להתעורר ולהילחם בנו.

על-כן, העצה היעוצה היא לעסוק בדברי תורה בשעת האכילה. שכן, עסק התורה הוא סגולה נפלאה להכניע את היצר, כמו ששנינו בגמרא (קידושין ל): "כך הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה – תבלין. ואם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו".

נמצא שעל-ידי שאיש ישראל עוסק בתורה בשעת האכילה, מובטח לו ש"התבלין" הנה יכניע וינצח את היצר הרע של תאוות האכילה.

ועל זה רמז הכתוב (ויקרא א' ז): "ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח", הנה "הכהן אש על המזבח", סופי תיבות שלחן, ותיבת "אש" רומזת לתורה כמו שנאמר: "מימינו אשדת למו", לומר לך שעל ידי אמירת דברי תורה על השלחן "שורפים" ומכניעים את הנחש הוא היצר הרע.

(וראוי להוסיף שהמלה "שלחן" היא אותיות לנחש – לומר לך, שכאשר האדם אוכל על שלחנו, מתעורר הנחש, הוא היצר הרע להילחם כנגדו. אך אם האדם לומד בדברי תורה על השלחן, נכנסת ה-ל' הרומזת על למוד לתוך ה"נחש", ונעשה מזה "שלחן", כמו שכתוב: "זה השלחן אשר לפני ה'").

ומעתה יאיר לנו להבין את דברי רשב"י: "שלשה שאכלו על שלחן אחד" – השלשה הם האדם, יצר הטוב ויצר

הָרַע. וּכְשֶׁאֵין הָאָדָם אוֹמֵר דְּבַרֵי תוֹרָה, שֶׁהִיא הַתְּבַלְיִן וְהַסְּגוּלָה לְהַתְּגַבֵּר עַל יֵצֶר הָרַע, אֵין הוּא יְכוּל לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֶר, שְׁכֵן, הַיֵּצֶר מְעוּרָר בּוֹ אֶת תְּאוֹת הָאֲכִילָה (מֵעֵין חֲטָא עִץ הַדַּעַת). אָבֵל, "שְׁלֹשָׁה שָׂאֲכָלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְאָמְרוּ עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה", הִנֵּה עַל-יַדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה, הַנְּקָרָאת "טוֹב", זוֹכֵה הָאָדָם לְהַמְתִּיק אֶת הַיֵּצֶר הָרַע וְלְהוֹפְכּוֹ לְטוֹב. וְנִמְצָא, שֶׁאָדָם וַיֵּצֶר הַטוֹב וַיֵּצֶר הָרַע (שְׁנַמְתֵּק עַל-יַדֵי הַתּוֹרָה), עוֹבְדִים אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר רַשְׁבִּי: "שְׁלֹשָׁה שָׂאֲכָלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְאָמְרוּ עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה, כְּאִילוּ אָכְלוּ מִשְׁלַחַנּוֹ שֶׁל מְקוֹם בְּרוּךְ הוּא".
"וַיַּעֲלוּ בְּנֵגֵב וַיָּבֵא עַד חֶבְרוֹן"

עַל הַכְּתוּב, "וַיַּעֲלוּ בְּנֵגֵב וַיָּבֵא עַד חֶבְרוֹן", מִקְשָׁה הַגְּמָרָא (סוֹטָה לד'): "וַיָּבֵאוּ מִיַּבְעֵי לֵיהּ (=וַיָּבֵאוּ הָיָה צָרִיךְ לְכַתּוּב!) (אֵלָּא), אָמַר רַבָּא (הַכְּתוּב 'וַיָּבֵאוּ בְּלִשׁוֹן יַחֲיד) מְלַמֵּד שֶׁפָּרַשׁ כְּלַב מַעְצַת מְרַגְלִים, וְהַלֵּךְ וְנִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי אֲבוֹת. אָמַר לָהֶם: אֲבוֹת הָעוֹלָם, בְּקִשׁוֹ עָלֵי רַחֲמִים שֶׁאֵנָּצַל מַעְצַת מְרַגְלִים".
וְהִנֵּה, בְּעַנְיָן זֶה שֶׁל הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, כּוֹתֵב הַזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ (ח"ג ע' מִתּוֹרָה): "בְּשַׁעָה שֶׁצָּרִיךְ הָעוֹלָם לְרַחֲמִים, הַחַיִּים הוֹלְכִים לְנַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים, וְבוֹכִים עַל קִבְרָם... וְאָז מִתְעוֹרְרִים נַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים, וּמִתְאַסְּפִים וְהוֹלְכִים וּפּוֹרְחִים לִישְׁנֵי חֶבְרוֹן, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּמוֹדִיעִים לָהֶם אֶת צַעַר הָעוֹלָם... וְכֹלָם מְבַקְשִׁים רַחֲמִים עַל הַחַיִּים, וְהַקַּב"ה מְרַחֵם עַל הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵם (=בְּשִׁבְלֵי הַצַּדִּיקִים), וְזֶהוּ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה: 'וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שֶׁכָּבַר מִתּוֹ".

וּמֵבִיא הַזֹּהָר שֶׁם, מָה שֶׁהַקְּשָׁה ר' יֵיסָא עַל רַבִּי חִזְקִיָּה: הָרִי פֶּאֶשֶׁר הוֹלְכִים לְקִבְרוֹת הַצַּדִּיקִים וּמִתְפַּלְלִים וּמְבַקְשִׁים עַל הַחַיִּים, יֵשׁ בָּזֶה מִשׁוּם אִיסוּר (דְּבָרִים יח', יא') "וְדַרְשׁ אֶל הַמַּתִּים!" וְהַשִּׁיב לוֹ רַבִּי חִזְקִיָּה שְׁנֵי תִירוּצִים עַל-כֵּן: "דַּרְשׁ אֶל הַמַּתִּים", הַכּוֹנֵה הִיא רַק עַל רִשְׁעֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹד בְּחַיֵּיהֶם נִקְרָאִים מַתִּים. מָה שֶׁאֵין כֵּן יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי אֲמֶת, וְאֵפִילוּ בְּמִיתָתָם נִקְרָאִים חַיִּים, וְשֶׁעֲלֵיהֶם אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם: "וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שֶׁכָּבַר מִתּוֹ". דְּהֵינּוּ, שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ מְשַׁבַּח אֶת אוֹתָם צַדִּיקִים, שֶׁהִמִּיתוּ אֶת עַצְמָם בְּאַהֲלָה שֶׁל תּוֹרָה, וְעַכְשָׁיו לְאַחַר מִיתָתָם הֵם קְרוּיִים חַיִּים.

וְתִרוּץ שְׁנֵי עֲנֵה לוֹ רַבִּי חִזְקִיָּה, שֶׁאוֹמוֹת הָעוֹלָם, פֶּאֶשֶׁר הֵם בָּאִים עַל קִבְרוֹת הַמַּתִּים, הֵם בָּאִים כְּדִי לְעוֹרֵר עַל עַצְמוֹן אֶת כַּח הַטּוֹמְאָה שִׁישׁ שֶׁם. לְעוֹמֵת זֹאת, פֶּאֶשֶׁר בָּאִים יִשְׂרָאֵל עַל קִבְרוֹת הַצַּדִּיקִים, הֵם בָּאִים בְּתִשׁוּבָה וּבְשִׁבִירַת הַלֵּב וּבְתַעֲנִיּוּת, כְּדִי שֶׁהַנְּשִׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת תַּעֲלֶנָּה לְמַעֲלָה, לְפָנֵי כֶּסֶף הַכְּבוֹד, כְּדִי לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם לְפָנֵי הַקַּב"ה. עַל-כֵּן אֵין זֶה אִיסוּר, "וְדַרְשׁ אֶל הַמַּתִּים", כִּיּוֹן שֶׁעִיקַר כּוֹנֵתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא לַה' יִתְבָּרֵךְ.

וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁפְּשׁוּט הוּא שְׁמוֹתָר לְלַכֵּת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁיִּתְפַּלְלוּ לַה' בְּעַדֵּינוּ, שֶׁהָרִי מְבוֹאֵר בְּגִמְרָא (תַּעֲנִיּוֹת ח'), שֶׁכֶּאֱשֶׁר נִעְצְרִים הַגְּשָׁמִים, וְאֵין הָאָדָם נִעֲנֶה - "יִלְךְ אֲצֶל חֲסִיד שְׁבַדוֹר, וְיִרְבֶּה עָלָיו בְּתַפִּילָה". אִם כֵּן, וּמוֹתָר לְלַכֵּת לְצַדִּיקִים בְּעוֹדָם בְּחַיִּים, כְּדִי שֶׁיִּתְפַּלְלוּ לַה' בְּעַדֵּינוּ, לְמָה שֶׁיְהִיָּה אִיסוּר לְלַכֵּת לְצַדִּיקִים לְאַחַר פְּטִירָתָם, כְּדִי שֶׁיִּתְפַּלְלוּ עָלֵינוּ? וְהִלָּא כְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרַכּוֹת יח'), שֶׁ"גְּדוּלִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶן". אוֹלָם, כְּדִי שֶׁלֹּא לְעִבּוֹר עַל אִיסוּר "וְדַרְשׁ אֶל הַמַּתִּים", כְּתוּב בְּמִשְׁנֵה בְרוּךְהָ (תַּקִּפִּי"א כו'): "בֵּית הַקִּבְרוֹת - מְקוֹם מְנוּחַת הַצַּדִּיקִים. (וְעַל-כֵּן) וְהַתְּפִלָּה נִתְקַבְּלָה שֶׁם יוֹתֵר. אַךְ, אֵל יֵשִׁים (הָאָדָם אֶת) מִגְּמָתוֹ נֶגֶד הַמַּתִּים, אַךְ (=אֵלָּא) יִבְקֵשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּתֵּן עָלָיו רַחֲמִים בְּזָכוֹת הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עִיר... וְיִתֵּן צְדָקָה קוֹדֵם שֶׁיאֲמַר הַתְּחִינּוֹת".

"וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְיַד רַמָּה מִן הָאֲזָרָח וּמִן הַגֵּר אֶת ה' הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא..."

מוֹבָא מַעֲשֵׂה שֶׁאַרְעֵ אֲצֶל הַגַּה"ק רַבֵּנוּ נִסִּים בֵּיתָאן זִיע"א מֵהַעִיר גִּרְבָּא שְׁבַתְנוּנִיסָיָה. הַרְבּ זצ"ל הָיָה יוֹשֵׁב עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַעֲבוּדָה. לְפָרְנִסְתּוֹ הָיָה קוֹנֵה צֶמֶר, וְנוֹתֵן לְאַחַר מִן הָעֲרָבִים לְאַרוֹג מִמֶּנּוּ בַד לְטְלִיתוֹת. הָעֲרָבִי הָיָה מְבִיא לְרַב אֶת הָאֲרִיגִים, וְהַרְבּ הָיָה מוֹכְרָם וּמִתְפָּרְנֵס בְּדוּחַק רַב, וּבְלִבָּד שִׁיוּכַל לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַגוֹת בְּתוֹרָה יוֹם יוֹם. יוֹם אֶחָד פָּנּוּ אֲנָשִׁים חֲשׁוּבִים מֵהַקְּהִילָה לְרַב, וְהוֹדִיעוּ לוֹ: דַּע לָךְ, שֶׁהָעֲרָבִי מְרַמֵּה אוֹתָךְ! הוּא גוֹנֵב מִמֶּךָ צֶמֶר, וּמוֹכְרוֹ. שְׁכֵן, אֵין הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַצֶּמֶר לְאַרְיַגַת הַטְּלִיתוֹת.

אַךְ הַרְבּ מֵאֵן לְהַטוֹת אֲזוֹן לְדִיבָה, וְהָאֵמִין לְעֲרָבֵי שְׁאִינוּ מוֹעֵל בְּאֵמוֹן, וְאִינוּ שׁוֹלַח יָד. בְּרַם, הַרְיִנוּנִים לֹא פִּסְקוּ. דוֹרְשֵׁי טוֹבָתוֹ שֶׁל הַרְבּ בָּאוּ שׁוֹב וְהַעִידוּ שֶׁהָעֲרָבִי מוֹכֵר מִן הַצֶּמֶר, וְהַבִּיאוּ שְׁמוֹת קוֹנִים, מוֹעֲדִים וּמַחִירִים, וְנִיבְרִים דְּבַרֵי אֲמֶת. קָרָא הַרְבּ לְעֲרָבֵי. וְהָלָה כְּמוֹבֵן שֶׁהַכַּחֲשִׁי מְכַל וְכַל אֶת הַדְּבָרִים, וְאֵף נִשְׁבַּע בְּכָל הַקְּדוֹשׁ לוֹ, וְעוֹד זָעַק חֲמַס עַל הַחֲשָׁד בְּכַשְׂרִים וְהַטְּלַת הַרְבֵּב בּוֹ. אָמַר לוֹ הַרְבּ: אֵף אֲנִי לֹא הָאֵמְנָתִי לְמוֹצִיאֵי הַדִּיבָה, וְגַם כְּעַתָּה, אֲנִי מְשׁוֹכְנֵעַ בְּרַעְתָּךְ. לְפִיכֵךְ, לֹא אֶחָדֵל לְסַחֵר עִמָּךְ. מִיֵּד נִהְרוּ פָּנָיו שֶׁל הָעֲרָבִי... אָבֵל - הוֹסִיף הַרְבּ וְאָמַר - מִכִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ בְּאַלְקִים, אֵף אֲנִי אֲמַסּוֹר לְפָנֵי הָאֲלֵקִים אֶת דִּינִי. אִם אֲמַנֵם מְעַלְתָּ בְּצֶמֶר וּמְכַרְתָּ מִמֶּנּוּ, יַעֲנִישֶׁךְ הָאֲלֵקִים כְּרַשְׁעָתָךְ. וְאִם שָׁקַר הָעֲלִילוֹ עָלֶיךָ, לֹא יִקְרָה לָךְ כְּלוֹם! מִן הַשְּׁמַיִם יוֹכִיחוּ עִם מִי הַצֶּדֶק. לֹא תִמּוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְהָעֲרָבִי מֵת מִיַּתָּה חֲטוּפָה. נִרְעָשׁוּ הַכֹּל. הַקוֹנִים בָּאוּ וְהוֹדוּ שֶׁקֵּנוּ סַחֲוֹרָה גְּנוּבָה. הוֹבְרָר, מַעַל לְכָל סַפֵּק, שֶׁהָעֲרָבִי מַעַל, וְשֶׁם שְׁמִים הַתְּקַדֵּשׁ בְּקִרְבַּ תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, יְהוּדִים וְעֲרָבִים כְּאַחַד. שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִימִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת"

מבואר ב"תוספות" (בפא בתרא קיט'), שלמרות שמקושש העצים, עבר עבירה חמורה, הרי שפונתו היתה טהורה. הא כיצד?

והסביר ה"תוספות" ואמר, שלאחר **חטא המרגלים**, דנו ישראל בינם לבין עצמם, והחליטו, כי מאחר ובעקבות **החטא** נגזר עליהם שלא להיכנס לארץ ישראל, הרי אין הם מחויבים יותר במצות. על-כן קם המקושש **וחלל** שבת בכונה, כדי שיהרג, ויראו אחרים ויראו, ויבינו שאין הם פטורים מן המצות. אולם, ברור הוא שהמעשה הוא שקובע ולא הכונה, שהרי אנו נמצאים בעולם העשייה – ולכן נגזר על מקושש העצים עונש **מות בסקילה**, על **שחלל** את השבת.

וצריך לדעת שחז"ל אומרים, שהמקושש עצים **חלל** את השבת השניה ברציפות. שכן, היה זה לאחר **חילול** השבת של לקיטת המן בשבת. ומאחר ואמר רבי יוחנן בשם רשב"י: "אלמלי ישראל משמרים שתי שבתות כהלכתן (ברציפות) – מיד נגאלים". הנה, לצערנו בעון מקושש העצים נדחתה הגאולה, שהרי בני ישראל **חללו** שתי שבתות ברציפות (לקיטת המן בשבת, והמקושש עצים בשבת). ועל-כן כמה חיבים אנו בשמירת ובחיווק השבת בישראל, שמלבד שהיא מקור הברכה, הרי היא גם מקרבת את הגאולה העתידה.

וראיתי לנכון להביא כאן את מעלת השבת, כפי שמבואר בגמרא (פסחים קא, מתורגם): "אמר שמואל: אין קידוש אלא במקום סעודה... אמר לו רב ענן בר תחליפא, הרבה פעמים הייתי עומד לפני שמואל, וירד מלמעלה לארץ, כדי לקדש במקום סעודה".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מהיכן ירד שמואל כדי לקדש "במקום הסעודה"?

ה"תפארת שלמה" (שבת ד"ה) מסביר, ששמואל היה עולה בליל שבת לעולמות העליונים. ואחר-כך, בשעת הקידוש, היה נוחת מעולמות אלו לארץ, כדי לקדש לעם הבאים לשמוע קידוש, כמו שכתוב: ונקדשתי בתוך בני ישראל – בתוך בני ישראל, ולא בתוך המלאכים.

שואל על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: מה ראה שמואל לעלות דוקא בערב שבת לעולמות העליונים, ואחר-כך לנחות על הארץ, כדי לקדש במקום הסעודה?

ומשיב הרה"ק פינחס פרידמן, ואומר: הנה, שנינו בגמרא (ביצה טז): "אמר ריש לקיש: **נשמה יתרה** נתנה בו באדם בערב שבת, ובמוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר: 'שבת וינפש' – פיון ששבת, **וי אבדה נפש**". ("וינפש", אותיות **וי נפש**).

ותמהו המפרשים על-כך. שכן, ענין זה של "**וי אבדה נפש**", הוא רק במוצאי שבת, כאשר הנשמה היתרה מסתלקת מן האדם. אבל, בכניסת השבת לא אבדה הנפש, אלא אדרבא, אז מקבל האדם את הנשמה היתרה, **שמאירה** את נשמתו. אם כך, מדוע נרמז ענין זה של הסתלקות הנשמה היתרה כבר בכניסת השבת? (כמו שכתוב: "וביום השביעי שבת וינפש" – פיון ששבת, **וי אבדה נפש**).

ויש לבאר ענין זה על-פי הידוע, שאם לא היה אדם הראשון **חוטא** בעץ הדעת, היה חי לעולם, כפי שכתוב (בראשית ב, ז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות". וכתב על-כך ה"אור החיים" הקדוש, בלשון קודשו (בראשית ג, יד): "יש לך לדעת, כי אם לא היה אדם אוכל מעץ הדעת, היה מצוי בעולם הזה ובעולם העליון כאחת, כאדם הדר בבית ובעליה (=קומה שניה). **וכשתטא** נגשם (=הפך גשמי), ואינו יכול לדור בשניהם יחד (בעולם הזה ובעולם העליון), אלא בעולם הזה בפני עצמו, וכשירצה לעלות עליה (=לעולם העליון), צריך השתנות הגשם (=הגוף), (ו) היא **מיתת** האדם".

וממשיך ואומר הרה"ק פינחס פרידמן, והנה כבר למדנו, ששבת היא מעין העולם הבא, כפי שאומרת הגמרא (ברכות נו'): "שבת (היא) אחד מששים לעולם הבא". וכתב ה"תורת חיים" (עירובין יט), שמטעם זה אנו מקדשים על היין, כנגד היין המשומר שעתידי הקב"ה להשקות את הצדיקים. ומטעם זה אוכלים אנו בשר ודגים, כנגד שור הפר והלוייתן, שעתידי הקב"ה להאכיל את הצדיקים.

אולם, כדי שנוכח לגאולה העתידה, צריך קודם לתקן את חטא אדם הראשון, כדי שלעתידי לבוא תבטל המיתה מן העולם, והמצב יחזור להיות כפי שהיה טרם שחטא אדם הראשון, כמו שהתנבא ישעיה הנביא (כח, ח): "בלע המות לנצח" – דהינו, שיבלע/יעלם המות לנצח.

ומעתה יש לומר, שמטעם זה הוריד לנו הקב"ה נשמה יתרה מהעולם העליון בכל שבת (שהיא מעין העולם הבא), שנכנסת לתוך הגוף בערב שבת ומסתלקת ממנו במוצאי השבת, מבלי שנחוש שום צער של מיתה, כפי שמרגיש האדם כאשר הוא מת ונשמתו עוזבת אותו. וכל זה כדי להראות לנו דוגמא חיה ומוחשית, שכך באמת נזכה לחיות בשני העולמות – בעולם הזה ובעולם הבא, כאדם שדר בבית ויש בו עליה/קומה נוספת. (חיים בעולם הזה בתוך הגוף, וכאשר נרצה לעלות למעלה לעולמות העליונים, תצא הנשמה מן הגוף לעלות למעלה בלי שום צער של פירוד שלה מהגוף. וכשנרצה לחזור לעולם התחתון, תחזור הנשמה לגוף, בדיוק כאדם הגר בבית עם שתי קומות, והוא עולה ויורד בביתו כאשר יחפוץ וירצה).

בענין זה מחדש הגה"ק מהרי"ק דיסקין חידוש גדול ואומר ("כי תשא"), שהנשמה היתרה לא חטאה ולא נפגמה בחטא עץ הדעת. שהרי, חטא אדם הראשון היה ביום הששי, קודם שבת, (שאז לא היתה הנשמה היתרה בתוך גוף אדם הראשון). על-כן, אין לנשמה היתרה כל צער של עזיבת הגוף במוצאי שבת, שהרי מעולם לא נגזרה עליה גזירת המיתה, ולכן היא עולה ויורדת מהעולם הזה לעולם הבא בלי שום צער של המיתה. מעתה יאיר לנו להבין את מאמר ריש לקיש: "נשמה היתרה נתנה בו באדם בערב שבת, ובמוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר: 'שבת וינפש' – כיון ששבת, וי אבדה נפש".

ושאלנו, הרי רק במוצאי השבת עוזבת אותנו הנשמה היתרה, ומדוע, אם כן, נרמז ענין זה של הסתלקות הנשמה היתרה כבר בכניסת השבת?

על זה עונה הרה"ק פינחס פרידמן ואומר: דוקא בכניסת הנשמה היתרה לגוף בערב שבת, צריך האדם לשים לב: הרי זאת הנשמה שעזבה אותי במוצאי שבת שעברה בלי שום צער של מיתה, והנה עתה היא חוזרת אלי לתוך הגוף. והלא כך יהיה לעתידי לבוא, שאז יתוקן חטא עץ הדעת, שאז הנשמה תוכל לעלות מעולם לעולם, בלי צער של מיתה. על-כן ישים האדם לבו לתקן בתשובה את חטא עץ הדעת, שהרי כל הנשמות חטאו בהיותן כלולות בתוך אדם הראשון, וגם הוא צריך לתקן.

לפי זה יש לומר, ששמואל, בגדל קדושתו, תקן בשבת, על-ידי הקידוש על היין, את חטא עץ הדעת. (שהרי החטא היה ביין, כמו שמובא במדרש (פראשית רבה יט, ה): "חנה) סחטה ענבים ונתנה לו" (=לאדם הראשון). על-כן זכה שמואל להיות בשבת בעולמות העליונים, כפי שיהיה לעתידי לבוא, שאז יחיה האדם בשני העולמות, כאדם הדר בבית עם עליה (=קומה שניה). ולכן, כאשר רצה לקדש, "ירד מלמעלה (=מהעולמות העליונים) לארץ, כדי לקדש במקום סעודה". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען..." (יג' ב')

הגאון רבי יצחק אלחנן מקובנה אמר פעם באוני תלמידיו: צאו וראו, מה גדול החטא שהאדם חוטא נגד עמו! הנה מצינו, שהקב"ה מחל לבני דור המדבר על כמה חטאים חמורים שחטאו נגדו: חטאו בעגל – נמחל להם. חטאו במתאוננים – כשבקשו לאכל בשר תאנה – ונמחל להם. וכשחטאו לאחר מכן ישראל במחלוקת קרח – שוב זכו למחילה על חטאם הכבד. ורק על עון המרגלים, שהוציאו דבה רעה על הארץ, ובקשו להשיב את העם מצרימה, לא מחל ה' לישראל, אלא גזר על יוצאי מצרים: "במדבר הזה יפלו פגריכם".

מכאן נמצאנו למדים – הטעים רבי יצחק אלחנן – שבכל העבירות שבעולם מועילה תשובה לחוטא – הן בעבירות שבין אדם למקום (=לה'), והן בעבירות שבין אדם לחברו. ורק לחטא שאדם חוטא נגד עמו – אין כפרה לעולם, ואין מועילה לו אפילו חרטה גמורה ותשובה שלימה. ללמדך, שאין בעולם חטא גדול מן הפגיעה בעם ישראל, שהוא עם ה'... שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים רַאשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֻעַ: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבֻעַ: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצַת עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם"

שְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (מְנַחוֹת מַג'): "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: כָּל (אָדָם) שֵׁישׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֵאשׁוֹ וְתְּפִילִין בְּזֵרוּעוֹ, וְצִיצַת בְּבִגְדוֹ, וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ – הַכֹּל בְּחִיזוּק שְׁלֵא יִחְטָא, שְׁנֵאמַר: 'וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בַמְּהֵרָה יִנְתַּק', וְאָמַר: 'חֲנָה מְלֶאֱךָ ה' סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחְלְצֵם".

הֵנָּה, רוֹאִים אָנּוּ מִכָּאן, שֶׁכָּל הַמְּקָיִם שֶׁלֹּשׁ מִצְוֹת אֵלּוּ – תְּפִילִין, צִיצַת וּמְזוּזָה – יֵשׁ לוֹ שְׁמִירָה שְׁלֵא יִחְטָא. וְכַפִּי שְׁאוּמֵר הַרמב"ם, בְּסִפְרוֹ "הֵיד הַחֻזְקָה", שֶׁמְקִיּוֹם מִצְוֹת אֵלּוּ נִבְרָאִים מְלֶאֱכִים, הַשּׁוֹמְרִים עַל הָאָדָם שְׁלֵא יִחְטָא, וְכַדְבְּרֵי קוֹדְשׁוֹ (הַלְכוֹת תְּפִילִין וּמְזוּזָה ו', יג'): "...כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֵאשׁוֹ וּבְזֵרוּעוֹ וְצִיצַת בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ – מוּחְזָק הוּא שְׁלֵא יִחְטָא, שֶׁהָרִי יֵשׁ לוֹ מִזְכִּירֵין רַבִּים, וְ...הֵם הַמְּלֶאֱכִים שֶׁמְצִילִין אוֹתוֹ מִלְּחַטוֹא, שְׁנֵאמַר: 'חֲנָה מְלֶאֱךָ ה' סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחְלְצֵם".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מְכַל זֶה, שֶׁהַמְּקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלּוּ – תְּפִילִין, צִיצַת וּמְזוּזָה – "מוּחְזָק הוּא שְׁלֵא יִחְטָא". וְלִכֵּן, גְּדוּלָּה מַעֲלַת הַנְּעֵר, הַנִּכְנָס לְעַל הַמִּצְוֹת. שְׁכֵן, לְפָנֵי יוֹם "בְּרַ הַמִּצְוָה" יֵשׁ לִילֵד רַק ב' מִצְוֹת: צִיצַת בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ. וְעֵדִין חֲסֵרָה הַחֻזְלִיָּה הַשְּׁלִישִׁית – מִצְוֹת הַתְּפִילִין, בְּרֵאשׁוֹ וּבְזֵרוּעוֹ. אוּלַּם, כְּאֲשֶׁר נִכְנָס הַנְּעֵר לְעַל הַמִּצְוֹת, וּמְנִיחַ גַּם תְּפִילִין, הֵנָּה, יֵשׁ לוֹ אֵת כָּל שְׁלֹשׁ הַמִּצְוֹת, אֲשֶׁר עַל-יָדָן מוּבְטָח לוֹ שְׁלֵא יִחְטָא (בְּבַחֲיִנַת "וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בַמְּהֵרָה יִנְתַּק" קִהְלַת ד', יב).

עַל-פִּי זֶה יוֹבֵן, מָה שֶׁשְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (עִירוּבִין יג'): "תְּנוּ רַבָּנָן: שְׁתֵּי שָׁנִים וּמְחֻצָּה נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל. הַלֵּלוֹ אוּמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא, וְהִלְלוֹ אוּמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁנִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֵא נִבְרָא. (לְבַסוּף) נִמְנָו וּגְמָרוּ, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא. וְצָרִיכִים אָנּוּ לְהַבִּין מָה פּוֹנֵת חוֹ"ל בַּגְּמָרָא בְּאוּמְרָם "נִמְנָו וּגְמָרוּ"? וּמְדוּעַ "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא"?

אוּמֵר עַל-כֵּךְ הַמַּהְרֵש"א: "נִמְנָו" הוּא מְלֶשׁוֹן מִנִּין – שְׁעָמְדוּ חוֹ"ל עַל מִנִּין(=מְסַפֵּר) הַמִּצְוֹת, וְרָאוּ שְׁבַתְרִי(ג=613) הַמִּצְוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ שֵׁס"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", וּרמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֶׂה". וְלִכֵּן, אַחֲרֵי שְׁנִבְרָא הָאָדָם, הוּא יְכוּל לְקַיֵּם אִמְנָם אֵת כָּל רמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֶׂה", אֲבָל מִצְד שְׁנֵי הוּא עֲלוּל גַּם לְעַבֹּר חֵס וְחֻלְלָה עַל שֵׁס"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וּמֵאַחַר וּמִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" מְרֻבּוֹת מִמִּצְוֹת הַ"עֲשֶׂה", סִיכּוּי לְחַטוֹא גְּדוּלִים יוֹתֵר.

עַל-כֵּן "נִמְנָו וּגְמָרוּ" – לְאַחַר שֶׁמְנָו אֵת מְסַפֵּר מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" לְעוֹמֵת מִצְוֹת "עֲשֶׂה", גְּמָרוּ/הַחֻלְלִיטוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא, כִּיּוֹן שְׁאֵז לְפָחוֹת לֹא יוּכַל לְעַבֹּר עַל מִצְוֹת הַ"לֹא תַעֲשֶׂה". וְתַמְהוּ עַל-כֵּךְ הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי הַקַּב"ה הוּא תְּכַלִּית הַטּוֹב, וְדֶרֶךְ הַטּוֹב הִיא לְהִיטִיב עִם אַחֲרִים. אִם כֵּךְ, אֵיךְ יִתְכַן שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֵת הָאָדָם, כֵּךְ שֶׁסִּיכּוּי לְחַטוֹא גְּדוּלִים יוֹתֵר?

אֲלֵא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהָרִי לְמִדְנּוֹ, שֶׁהַמְּקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלּוּ – תְּפִילִין, צִיצַת וּמְזוּזָה – "מוּחְזָק הוּא שְׁלֵא יִחְטָא". אִם כֵּךְ, נִמְצָא, שֶׁלְּאַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה הָאָדָם "בְּרַ מִצְוָה", וּמְקָיִם אֵת מִצְוֹת תְּפִילִין, הֵנָּה כְּבָר אֵז נַח לוֹ שְׁנִבְרָא, כִּיּוֹן שְׁמוּבְטָח לוֹ שְׁלֵא יִחְטָא, וְלֹא יַעֲבֹר עַל מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וְמָה שֶׁנִּמְנָו וּגְמָרוּ חוֹ"ל, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא, הוּא רַק אִם אֵין הוּא מְקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלּוּ.

עֲנִין זֶה מֵאִיר לָנוּ מָה שֶׁכְּבָר לְמִדְנּוֹ מְדַבְּרֵי הוֹהָר הַקְּדוּשׁ ("מְשַׁפְּטִים", דף צח), שֶׁבִּיּוֹם "בְּרַ הַמִּצְוָה" מְכַנִּים הַקַּב"ה בְּאָדָם אֵת הַנְּשֻׁמָּה, וְאוּמֵר עֲלָיו: "בְּנֵי אֶתְּהָ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתִיךָ".

וְצָרִיכִים אָנּוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה, מְדוּעַ רַק בִּיּוֹם הַ"בְּרַ מִצְוָה" מְקַבֵּל הָאָדָם אֵת הַנְּשֻׁמָּה? אֲלֵא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַיּוֹת וּבִיּוֹם בְּרַ הַמִּצְוָה, כְּאֲשֶׁר מִתְּחִיל הַנְּעֵר לְהַנִּיחַ תְּפִילִין, כְּבָר יֵשׁ לוֹ ג' מִצְוֹת – תְּפִילִין,

ציצית ומזוזה – שאז מובטח לו שלא יחטא (שהרי המלאכים שנבראים ממצות אלו שומרים עליו שלא יחטא). לכן, נמצא, כי רק ביום בר המצוה מתגלה לאדם שנתח לו שנברא. ואם כך, ראוי הוא לקבל את הנשמה הטהורה, כיון שאז מובטח לו שיוכל לשמור עליה, כפי שקבל אותה מהקב"ה. (וימאחר וכניסת הנשמה לאדם היא בבחינת בריאה מחדש, אומר עליו הקב"ה "בני אתה, אני היום ילדתיך").

ענין זה מבאר לנו גם מה שאמרו חז"ל הקדושים, שמצוה מן המובחר לעשות סעודה ביום בר המצוה, כפי שמביא ה"מגן אברהם" (או"ח סימן רכ"ה), ש"מצוה על האדם לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה, פיוס שנכנס לחופה...".

וכן כתב ה"קב ישר" (פרק א'): "חביב מאד לפני הקב"ה, כשרואה שהאב שמח על שזכה להגיע את בנו לחיוב קיום המצות. ועל-כן, חיוב גדול לעשות שמחה ומשתה באותו יום, כי יש נחת-רוח להקב"ה...".

ויש לומר, שהטעם לכך שביום בר המצוה עושים סעודת שמחה הוא, שלמרות שביום זה מתחייב בר המצוה בכל תרי"ג המצות – וכפי שלמדנו, נמנו וגמרו חז"ל, שנתח(=עדיף) לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, שכן, מרובות יותר מצות "לא תעשה" ממצות "עשה" – אולם, מאחר וביום זה מקיים הוא את מצות התפילין, הנה כבר נח לו שנברא, כי יש לו את ג' המצות – תפילין, ציצית ומזוזה – השומרים עליו שלא יחטא, ועל-כך צריך הוא לשמוח בסעודת מצוה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען... כל נשיא בהם" (יג' ב')

מעיר כאן הצדיק רבי משה חיים (בן בתו של הבעש"ט), בספרו "דגל מחנה אפרים": במלה "נשיא" אתה מוצא את האותיות "יש" ואת האותיות "אין". דבר זה בא לרמז, שקיימים שני סוגים של נשיאים. יש נשיא, שהוא בבחינת "יש" – מתרברב ומתהדר בתפקידו הרם, ומדגיש בכל הזדמנות את חשיבות מעמדו ורום מעלתו. לעומת זאת, יש נשיא שהוא בבחינת "אין", וחרף תפקידו הרם, נשאר איש ענו וצנוע בהליכותיו עם הבריות. נשיא כזה היה משה רבנו, שעליו מעידה התורה הקדושה, בסוף פרשת "בהעלתך": "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". וממשיך בעל "דגל מחנה אפרים", ואומר: נשיא, המחזיק עצמו כ"אין" – ענו וצנוע – הוא למעשה "יש", דגול מרובה ואהוב על בני עמו. אבל נשיא המחזיק עצמו כ"יש" – תקיף ובעל שררה – הוא למעשה "אין" – ואינו זוכה לכבוד ולהערכה אצל נתיניו... "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען... (יג' ב')

שואלים המפרשים, מדוע הקב"ה נתן יד חופשית למשה רבנו לשלוח את המרגלים, כדברי רש"י: "שלח לך" – לדעתך, אני איני מצוה לך. אם תרצה – שלח". והרי הקב"ה צופה ויודע הכל מראש, ויודע את הנזק והבכיה לדורות שיצמחו כתוצאה משילוח המרגלים. אם כן, מדוע לא מנע ה' תפירה במפורש את שילוח המרגלים? אלא, אומר מרן הגר"ע יוסף שליט"א, שעם כל הצער והפאב שנגרם לאבותינו בדור המדבר, וכמו שכתוב "במדבר הזה יתמו ושם ימתו...". – מכל מקום כדאי היה להם להישאר ארבעים שנה במדבר, וללמוד תורה מפי משה רבנו בכבודו ובעצמו. וכל התורה שלמדו נחרטה עמוק בלבם, כיון שלא הייתה להם שם דאגה של אכילה, שתיה וביגוד, וכמו שכתוב: "שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה". וזכרו את הלימוד בצורה נפלאה כיון ששתו מבארה של מרים, שכל השותה ממנה אינו שוכח את תלמודו, והלימוד הזה השפיע לא רק לדורם, אלא לדורי דורות.

ובענין סגולת בארה של מרים הנביאה מסופר על האר"י הקדוש, שכשהתחיל ללמד את רבי חיים ויטאל את חכמת הקבלה, ורבי חיים לא תפס את אחד הבאורים מתמת עמק הענין, אמר האר"י לרבי חיים, שילכו יחד לימה של טבריה, וישתה מבארה של מרים. כשהגיעו לימה של טבריה, הבחין האר"י בבארה של מרים (בתוך הפיגרת), ואמר לתלמידו שישאב מים וישתה. ומאז ששתה רבי חיים ויטאל מבארה של מרים, קלט את כל הגילויים שגלה לו האר"י הקדוש.

ומעתה נבין את מעלת עם ישראל, שזכו ללמוד ממשה רבנו את כל התורה, והיתה להם בארה של מרים, וכל מה שלמדו נקלט היטב במוחם. ועל-כן אמר הקב"ה, שכל הסבל והתוצאה הקשה והמרה הם שוים וכדאיים, אבל בעיקר שעם ישראל ילמדו תורה ממשה רבנו – ולכן לא מנע הקב"ה ממשה רבנו מלשלוח את המרגלים.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִימִים ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:18**
עֲרַשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה וְהָיָה בְּאֶכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לָהּ"

על הכתוב בפרשה, "בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה וְהָיָה בְּאֶכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לָהּ", אומר ה' עבודת ישראל (המגיד הקדוש מקווננין, בשם רבי זושא מאניפולי) זיע"א, כי הסיבה שהקב"ה ברא את האדם, כך שלא יוכל להתקיים בלי מאכל ומשקה היא, כדי שהאדם, על-ידי אכילתו, יעלה (=יתקן, על-ידי הברכה שנקבעה לכל מאכל ומשקה) את **ניצוצי הקדושה** (=המגולגלים) בתוך המאכלים. (וזהו שפרש הבעש"ט הקדוש זיע"א את הפסוק (תהילים קז, ה): "רַעֲבִים גַּם צְמֵאִים, נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף" – כלומר, מה שברא הקב"ה בני אדם – שיהיו "רעבים גם צמאים", ולא יוכלו להתקיים בלי אכל – הוא בגלל ש"נפשם בהם תתעטף" – מכיון שבתוך המאכל מתעטפים ניצוצי קדושה).

וכפי דבריו הקדושים של ה' עבודת ישראל ("שלח לך"): "כִּשְׁהָאָדָם אוֹכֵל בְּתַאוּתוֹ לְפִי דְמִיּוּנוֹ, שְׁ(הֲרִי) אִי-אֶפְשָׁר לְחַיּוֹת בְּלֹא אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, בּוֹדָאִי מִן הַנִּמְנָע שִׁירִים **ניצוצי הקדושה** שבתוך המאכל למעלה. רק אם האדם חכם ומשפיל על דבר, ואומר בלבו, הלא בודאי אם הבורא ברוך הוא, רצה שנגחיה בלי אכילה, בודאי היה אפשר להתקיים כמו עתה. אלא שהבורא ברוך הוא, רצונו להחיות נפש כל חי על-ידי אכילה, ועל-ידי כך אני מוכרח לאכול בקדושה ובטהרה, ש(אז) אני עושה רצונו בכך. ואז יש בפה האדם להרים **ניצוצין קדישין** לשורשם, וזה פירוש הפסוק 'בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ'. דהינו, (בבאכם) אל הארציות, תדעו נאמנה 'אשר אני מביא אתכם שמה' – כי אני הבאתי אותך לזה. (שפן), הרעבון והצמאון מאת השם יתברך, והשביעה גם כן מאתו, אז 'והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה', תגביהו **הניצוצין קדישין** למעלה".

וממשיך ה' עבודת ישראל לפרש את המשך הכתוב, "ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה", ואומר: "שלא יאמר האדם, הנה אנכי עדין רך בשנים, ויש עת לכל חפץ, כשאזקין אשוב לעבוד אותו יתברך בהגבהת(=הרמת) **הניצוצין קדישין**, אבל עתה, כתיב בקהלת (יא, ט): 'שִׁמַּח בַּחֹר בְּיִלְדוּתֶיךָ'. ולזה אמר הכתוב, לא כן, (אלא) רק 'מראשית ערסתיכם תתנו לה' תרומה'. כי עיקר העבודה בימי הילדות והבחרות ("מראשית ערסתיכם") – כשהאדם שלם בכוחו, והוא הראשית לקדש מנעוריו".

(מכל זה צריך להשפיל וללמוד, שצריך להתקדש בקדושה יתירה בשעת האכילה, כדי להעלות את **ניצוצי הקדושה** מתוך המאכלים).

לפי המבואר, נבין את הקשר בין פרשה זו לפרשת המרגלים. שפן, כידוע, טעות המרגלים היתה שחשבו הם שאי-אפשר לעסוק בתורה ובעבודת ה' בארץ ישראל, כפי שתריך ענין זה האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא, ואמר, שהמרגלים לא רצו להיכנס לארץ ישראל, כיון שלא רצו להפסיד את אכילת המן, שהוא לחם אבירים, לחם רוחני שמלאכי השרת ניזונים ממנו. וגם חשבו שאפשר לעבוד את ה' יתברך כראוי ולעסוק בתורה – רק במדבר, ששם לא עסקו כלל בעניני העולם הזה. שהרי, את כל צורכיהם זמן להם שם הקב"ה: לחם מן השמים, מים מבארה של מרים, ואף בגדיהם ונעליהם לא בלו במשך ארבעים שנה.

אבל בארץ ישראל, ששם יפסיקו כל אלה, ויצטרכו בני ישראל לעסוק בעניני העולם הזה, בעבודת שדות וכרמים, שוב לא יוכלו לעסוק כראוי בתורה ובעבודת ה', ולכן בקשו למנוע את כניסתם של בני ישראל לארץ ישראל.

אולם, אומר מרן מהרי"ד מבעלזא, המרגלים טעו בכך. שפן, רצון ה' יתברך הוא, שהאדם יעסוק בעניני העולם הזה, ויכון גם בזה בלתי לה' לבדו. שהרי, בגלל זה ברא הקב"ה את האדם כגוף חומרי, עפר מן האדמה מן העולם הזה, ואחר-כך נפח באפיו נשמה מהעולם העליון – כדי להורות שעיקר העבודה צריכה להיות בעניני

הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא בְיַחַד, עַל-יְדֵי שְׂיִיחַד הָאָדָם אֶת כָּל עַנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלִתי לֵה' לְבָדוֹ. וּמִטַּעַם זֶה הַכְּנִיס
הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ שְׁהִיא אַרְץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ, כְּדֵי שְׂיִתְעַסְקוּ בְּעַנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִכְוְנוּ לְיַחַד אֶת הַכָּל
לְשֵׁם שָׁמַיִם.

לְכֵן בָּא הַקַּב"ה לְלַמֵּד אֶת יִשְׂרָאֵל דַּעַת, שְׂאִין הַדְּבָר כֵּן, אֲלֵא "וְהָיָה בְּאַכְלֹכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיִמוּ תְרוּמָה לֵה'".
דְּהִינּוּ, שְׂבַעַת אוֹכְלֵם יֹאכְלוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְיִכְוְנוּ לְהָרִים אֶת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׂבַתוֹךְ הַמֵּאֲכָל תְּרוּמָה לֵה', וְזֶהוּ
"תְּרוּמָה" – אוֹתִיּוֹת תְּרוּמָה ה' (תְּרוּמָה מִלְּשׁוֹן הַרְמָה), שְׂצָרִיךְ לְהָרִים/לְהַעֲלוֹת אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת, וְלְיַחַד אֶת כָּל עַנְיָנֵינוּ
בְּלִתי לֵה' יִתְבָּרַךְ. (עַל פִּי "אוֹרְהַי שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
"וְיִמְתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דְבַת הָאָרֶץ רַעָה בַּמַּגְפָּה לִפְנֵי הִי" (יֵד' לז')

כּוֹתֵב כָּאֵן רַש"י, עַל-פִּי חז"ל (סוֹטָה לֵה', יא:): הַמְרַגְלִים נֶעְנְשׂוּ כָּאֵן מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה: הֵם חֲטָאוּ בְּלְשׁוֹן(=לְשׁוֹן
הָרַע), וְלָכֵן נִשְׁתַּרְבְּבָה (=נִתְאַרְכָּה) לְשׁוֹנָם עַד טְבוּרָם, וְתוֹלְעִים הָיוּ יוֹצְאִים מִלְּשׁוֹנָם וּבְאִין(=נִכְנָסִים) לְתוֹךְ
טְבוּרָם. לְכֵן נֶאֱמַר: "בַּמַּגְפָּה לִפְנֵי הִי", וְלֹא נֶאֱמַר "בַּמַּגְפָּה" סָתָם, אֲלֵא "לִפְנֵי הִי", שְׂכֵן מִיָּדָתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה
הִיא מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה, וְלָכֵן מֵתוֹ בְּאוֹתָהּ מִיָּתָהּ הָרְאוּיָה לָהֶם.

מוֹסִיף בְּעַנְיָן זֶה רַבִּי שְׁלֵמָה אֶפְרַיִם, בַּעַל הַ"כְּלֵי יָקָר": הַמְרַגְלִים חֲטָאוּ בְּלְשׁוֹנָם נֶגַד אַרְץ הָאֲבוֹת, הַקְּרוּיָה
בְּפִי הַקְּדָמוֹנִים "טְבוּרָה הָאָרֶץ", עַל שׁוּם שְׂנִמְצָאָת בְּמִרְכָּז הָעוֹלָם הַמְּיוֹשֵׁב, וְלָכֵן נֶעְנְשׂוּ עַל-יְדֵי הַבּוֹרָא
יִתְבָּרַךְ בְּשֶׁרְבוּב לְשׁוֹנָם עַד טְבוּרָם - מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה...
"עוֹלָם(=מְלוֹן) חֲסֵד יִבְנֶה"

פַּעַם בְּלִיל סַעְרָה, בְּשַׁעַת לֵילָה מְאוּחָרֶת, נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת בְּאַחַד הַמְּלוֹנוֹת שְׂבַפִּילְדִלְפִיָּה, וְלִמְלוֹן נִכְנָסוּ בְּנֵי זוּג מְבוֹגְרִים,
כְּשֶׁהֵם נוֹטְפִים מִיָּם וְרוֹעֲדִים מִקוֹר. הֵם פָּנוּ לְפָקִיד, וּבִקְשׁוּ לְשַׂכּוֹר חֶדֶר לְמִשְׁךְ הַלֵּילָה.
הַפָּקִיד נָעִים תְּהִלִּיכוֹת הַבֵּיט בָּהֶם בְּמַבְט אוֹהֵד, אֵד אָמַר: "הַמְּלוֹן כִּרְגַע בַּתְּפוּסָה מְלֵאָה. אֵין אֶפִּילוּ חֶדֶר אֶחָד פָּנוּי!"
בְּנֵי הַזוּג הַמְּבוֹגְרִים נִרְאוּ אוֹבְדֵי עֲצוֹת. זֶה כְּבָר הַמְּלוֹן הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהֵם נִכְנָסִים אֵלָיו, וּבְכָל מְקוֹם שׁוֹלְחִים אוֹתָם
כְּלַעוּמַת שְׂבָאוּ, מְאַחַר וְכָל הַחֲדָרִים תְּפוּסִים.

הַפָּקִיד הִבְחִין בְּמִצּוֹקָתָם, וְרַחֲמָיו נִכְמְרוּ עֲלֵיהֶם. "אוֹלֵי תִרְצוּ לִישׁוֹן בְּחֶדֶר שְׁלִי?" - הֲצִיעַ. "זוֹ לֹא בְּדִיוֹק סוּיָטָה, אֲבָל
לְפָחוֹת יִהְיֶה לָכֶם מְקוֹם לְהִנִּיחַ אֶת רַאשְׁכֶּם לְמִשְׁךְ הַלֵּילָה". בַּתְּחִילָה בְּנֵי הַזוּג הִסְסוּ לְהַקְשׁוֹת עַל הַפָּקִיד, אֲבָל מְזַג
הָאוֹיֵר בַּחוּץ רַק הִלֵּךְ וְנִעְשָׂה יוֹתֵר סוּעֵר, וְגַם הַפָּקִיד שִׁכְנַע אוֹתָם, בְּאוֹמְרוֹ שֶׁהוּא מְמִילָא יוֹשֵׁב בְּדַלְפָק עַד הַבְּקָר,
וְחֲדָרוֹ נוֹתֵר רֵיק. הַפָּקִיד הִכִּין אֶת חֲדָרוֹ לְמַעַן שְׁנֵי בְנֵי הַזוּג הַמְּבוֹגְרִים, וְהֵם הוֹדוּ לוֹ מְקָרֵב לָבָס.

לְמַחֲרַת בַּבְּקָר, כְּאֲשֶׁר יָרְדוּ לְשֵׁלֶם אֶת הַחֶשְׁבּוֹן, אָמַר הַגָּבֵר הַמְּבוֹגֵר לְפָקִיד: "אֲדוֹנֵי הַיָּקָר, אֲנִי מַעֲרִיךְ אֶת הַיַּעֲלִילוֹת,
הַאֲדִיבוֹת וְהַתּוֹשִׁיָּה שֶׁלָּךְ. אַתָּה 'מִתְבַּזְּבֵז' בְּמְלוֹן הַקֶּסֶן הַזֶּה. לְדַעַתִּי אַתָּה מִתְאַיֵּם לְהִיּוֹת מְנַהֵל הַמְּלוֹן הַטוֹב בְּיוֹתֵר
בְּאַרְצוֹת תְּבַרִית! אוֹלֵי בְּיוֹם מִן הַיָּמִים אֲבִנֶה אֶת הַמְּלוֹן הַזֶּה, וְאֶמְנֶה אוֹתָךְ לְמְנַהֲלוֹ..."
הַפָּקִיד חִיךְ בְּנִימוּס, וְהוֹדָה לְאוֹרַח עַל הַמַּחְמָאָה. הָאוֹרַח הוֹצִיא מִכִּיסוֹ כְּרִטִּיס בִּיקוֹר, וְנָתַן אוֹתוֹ לְפָקִיד. הַפָּקִיד טָמַן
אֶת הַכְּרִטִּיס בְּתִיקוֹ, וְשָׁכַח מִהַמְקָרָה תוֹךְ זְמַן קָצֵר.

לְאַחַר כְּמָה חוֹדְשִׁים נִקְלַע הַמְּלוֹן הַקֶּסֶן לְקִשְׁיִים כְּלִפְלִיִּים, וְנִסְגָּר. פָּקִיד הַקְּבֵלָה מְצָא אֶת עַצְמוֹ מְחוֹסֵר עֲבוּדָה. הוּא
נָסָה עֲבוּדוֹת שׁוֹנוֹת בְּתַחֲמוֹם הַמְּלוֹנָאוֹת, אֵד לֹא הִצְלִיחָה. וְלְבַסּוֹף מְצָא עֲבוּדָה כְּמַלְצָר זוּטֵר בְּאַחַת הַמַּסְעָדוֹת
בְּפִילְדִלְפִיָּה.

וְהִנֵּה, לְאַחַר שְׁנַתִּים, נוֹחַת יוֹם אֶחָד מְכַתֵּב מִנִּיּוֹ יוֹרֵק בְּתִיבַת הַדוֹאָר שֶׁל הַפָּקִיד. כּוֹתֵב הַמְּכַתֵּב מְזַכֵּר לְפָקִיד, שְׂלִפְנֵי
שְׁנַתִּים וְחֲצִי הוּא וְאֲשֶׁתּוֹ הִגִּיעוּ בְּלִיל סַעְרָה לְמְלוֹן הַקֶּסֶן שְׂבוּ הַפָּקִיד עֲבָד, וְהוּא דָּאָג לָהֶם בְּאוֹפֵן מְיֻחָד. "אֲנִי וְרַעֲיָתִי
מְבַקְשִׁים לְהַשִּׁיב לָךְ כְּגַמוּלָךְ, וְאֲנִי מְזַמְיִים אוֹתָךְ לְבוֹא וְלַהֲתַאֲרַח בְּבֵיתֵינוּ לְמִשְׁךְ כְּמָה יָמִים", הַסְתֵּיִם הַמְּכַתֵּב.
לְמַעֲטָפָה הִנֵּה מְצוּרָךְ גַּם כְּרִטִּיס טִיסָה הַלּוֹךְ וְשׁוֹב מִפִּילְדִלְפִיָּה לְנִיּוֹ יוֹרֵק.

הַפָּקִיד שָׂמַח מְאֹד עַל הַהֲצָעָה. הוּא הִנֵּה מוֹתֵשׁ וּמִיּוֹאֵשׁ מֵעֲבוּדָתוֹ הַקָּשָׁה בְּמַסְעָדָה, שְׂתַמּוּרְתָהּ קִבֵּל שְׂכָר זָעוּם. תוֹךְ
כְּמָה יָמִים הוּא נָטַל חוֹפְשָׁה קְצָרָה וְטַס לְנִיּוֹ יוֹרֵק. הָאִישׁ הַמְּבוֹגֵר פָּגַשׁ אוֹתוֹ בַּשָּׂדֶה הַתְּעוּפָה, וּפְנָה בְּמִכּוֹנִיתוֹ לְכִיוּן
מִרְכָּז מְנַהֲטוֹן. "לֵאן אֲנִי נוֹסְעִים?", שָׂאֵל הַפָּקִיד. "מִיָּד תִּרְאֶה", הַשִּׁיב הָאִישׁ בְּחִיּוֹךְ צוֹפֵן סוּד.

כְּאֲשֶׁר הֵם הִגִּיעוּ לְצוּמַת שֶׁל הַשְּׂדֵרָה הַחֲמִישִׁית עִם רְחוּב 34, עָצַר הָאִישׁ וְהִצְבִּיעַ עַל בְּנִין עֶנֶק שֶׁהִלֵּךְ וְנִבְנָה - בְּנִין
מְפוֹאָר מְאֹבָן אֲדַמְדָּמָה עִם צְרִיחִים מְסוּגְנָנִים וּמְגִדְלֵי תְּצַפִּית. "אַתָּה רוֹאֶה אֶת הַבְּנִין?" - שָׂאֵל הָאִישׁ אֶת הַפָּקִיד -
"זֶה הַמְּלוֹן שְׂבַנִּיתִי לָךְ כְּדֵי שְׂתַנְהַל אוֹתוֹ...!". הַפָּקִיד לֹא הִבִּין. "אַתָּה בּוֹדָאי צוֹחֵק עֲלַי...זוֹ בּוֹדָאי בְּדִיחָה", אָמַר
בְּמִבּוּכָה.

חִיּוֹךְ רַחֵב הַתְּפִשֵׁט עַל פְּנֵי הָאִישׁ, וְהוּא הַשִּׁיב: "תַּסּ וְתִלְיָה. אֵינְנִי צוֹחֵק עֲלֶיךָ. אֲנִי רְצִינִי לְחִלוּטִין. הָאֵם יֵשׁ לָךְ עֲדִין
אֶת כְּרִטִּיס הַבִּיקוֹר שְׂנַתְתִּי לָךְ בְּאוֹתוֹ לִיל סַעְרָה?". הַפָּקִיד הִהְמוּס שְׂלֵף מְאַרְנָקוֹ אֶת כְּרִטִּיס הַבִּיקוֹר שֶׁהִנֵּה שְׂמוֹר
אֲצִלוֹ. הַשֵּׁם שֶׁהוֹפִיעַ עֲלָיו הִנֵּה וּלְיֵאֵם-וּוּלְדוֹרָךְ אֶסְטוֹר. רַק עֲכָשִׁיו הִבְחִין הַפָּקִיד שְׂמִדוּבָר בְּאַחַד מְבַנֵּי מַשְׂפַּחַת
אֶסְטוֹר הַעֲשִׂירָה וְהַמְּכּוֹרְסָמַת. הַמְּבַנֵּה שְׂעָלָיו הַצְּבִיעַ וּלְיֵאֵם-וּוּלְדוֹרָךְ אֶסְטוֹר הִנֵּה מְלוֹן 'וּוּלְדוֹרָךְ-אוּסְטְרָיָה' הָרֵאשׁוֹן,
שֶׁהִלֵּךְ וְנִבְנָה בְּאוֹתָם יָמִים. הַפָּקִיד הֲצַעִיר הִפִּיךְ לְהִיּוֹת מְנַהֵל שֶׁל הַמְּלוֹן, שֶׁהַתְּפַתֵּחַ לְיָמִים, וְהִפִּיךְ לְרִשֵׁת שֶׁל מְלוֹנוֹת
יוֹקְרָה זוֹהָרִים וְנוֹצְצִים. כְּבָר בְּאוֹתוֹ לִיל סַעְרָה בְּפִילְדִלְפִיָּה, הַבְּטִיחַ וּלְיֵאֵם-וּוּלְדוֹרָךְ אֶסְטוֹר לְפָקִיד, כִּי יִמְנֶה אוֹתוֹ
לְמַנְהַל הַמְּלוֹן, וְאֵכֵן כְּשֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן וּבִנְיַת הַמְּלוֹן עֲמְדָה לְהַסְתֵּיִם, הוּא עָמַד בְּהַבְטָחָתוֹ, וְשֵׁלֶם לְפָקִיד אֶת שְׂכָרוֹ...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!
נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים” ראשי תיבות ”**יִשְׂרָאֵל**” **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:18**
עַרְשׁ קִטּוֹ סִיּוֹן תִּשְׁעֵי ד’ (13.6.14)
יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:33 (ר”ת 21:18)

הַפְּטָרָה: ”וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ” (לקבלת העלון בדוא”ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען...”

על הכתוב, ”שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען...”, מבואר בזהר הקדוש (שלח קנח): ”וישלח אתם משה... כלם אנשים. כלהו זכאין הוו וראשי דישראל הוו... אלא אמרו: אי יעלון ישראל לארעא, נתעבר אנן מלמהוי רישין, וימני משה רישין אחרנין. דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין, אבל בארעא לא נזכי”. אומר הזהר הקדוש, **שהמרגלים** היו כלם אנשים צדיקים, וראשי ישראל, ואולם, בכל זאת דברו סרה על ארץ ישראל, כיון שידעו שרק במדבר הם ישארו בנשיאותם, אבל כאשר יכנסו לארץ ישראל, הם יאבדו את נשיאותם. לכאורה הדבר אינו מובן כלל. מכיון **שהמרגלים** היו אנשים גדולים, איך חטאו **בחטא** כל-כך גדול, לדבר סרה על ארץ ישראל, רק כדי לא לאבד את נשיאותם? נקדים תחילה להביא מה שכתוב (במדבר יג, טו): ”ויקרא משה להושע בן נון **יהושע**”, ופרש רש”י זצ”ל: ”נתפלל עליו: **יה** יושיעך מעצת מרגלים”.

וצריכים אנו להבין, מדוע דוקא התפלל משה על **יהושע** בשם **יה** שיושיע אותו מעצת מרגלים, ולא בשם אחר? נקדים להביא מה שמבואר בספר ”ערוגת הבשם”, על הכתוב בפרשת ”בשלח”: ”ויאמר כי יד על כס **יה** מלחמה ליהוה בעמלק מדור דר”. ופרש רש”י, בשם חז”ל, שנסבע הקב”ה, שכל זמן שעמלק קים – אין השם (=שמו של הקב”ה – ”יהוה”) שלם. שכן, היה צריך להיות כתוב: ”כי יד על כס **יהוה**”. אלא, שבגלל שעמלק קים, אין השם שלם, וחסרות האותיות **וה** משמו המלא של ה’ יתברך (**יהוה**), ולכן כתוב: ”יד על כס **יה**”, ללא האותיות **וה**.

וצריך לדעת, אומר ”ערוגת הבשם”, שאת ענין זה, שאין שם הקב”ה שלם, מרגיש האדם בעת שהוא עוסק בתורה. שכן, אם היה שמו יתברך שלם, יכול היה האדם להגיע להשגות גדולות הרבה יותר בתורה הקדושה (שהרי כל אות משמו יתברך היא אינ-ספור צינורות שפע). וזהו שרמז דוד המלך: ”אשרי הגבר אשר תיסרנו **יה** ומתורתך תלמדנו”. דהינו, הייסורים/חוסר בהשגות התורה נובעים משם **”יה”**, שהרי אין שמו יתברך שלם, שכן כאמור חסרות אותיות **”וה”** משמו יתברך (**יהוה**). ואיך מרגיש האדם את זה? על-ידי ”ומתורתך תלמדנו”, כאשר הוא לומד בתורה ומגלה שאין לו בה השגות גדולות.

והנה, ידוע ומפורסם ששמו של הקב”ה **יהוה** מרומו בראשי התיבות של הפסוק: ”ישמחו השמים ותגל הארץ”. ויש לומר, שבשמים גדולתו של הקב”ה היא תמיד ובכל זמן. שהרי, בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו, וזהו **”ישמחו השמים”** – שתמיד יש את אותיות **יה**. ואולם **”ותגל הארץ”**, ראשי התיבות **וה**, הוא רק על **”הארץ”** – היא ארץ ישראל.

והנה, כאמור, מבואר בזהר, שהמרגלים דברו סרה על ארץ ישראל כיון שידעו שאחרי כניסתם לארץ, שוב לא יוכלו לשמש בנשיאות, ועל-פן רצו להישאר במדבר, שם יוכלו להישאר נשיאים. ואולם, אילו היו המרגלים מתבוננים, שעל-ידי התרחקותם מארץ ישראל, אין שמו יתברך שלם (שהרי **”ותגל הארץ”** ראשי התיבות **וה**, נשלם רק בארץ ישראל), כי אז היו יכולים להתגבר על יצרם, ולא לדבר סרה על הארץ.

וזהו שהתפלל משה על יהושע: **”יה** יושיעך מעצת מרגלים”. דהינו, כאשר תשים לנגד עיניך את שם **יה**, שהוא תצי משם הקב”ה כל עוד שאין ישראל שרויין על אדמתם, כי אז תוכל להינצל ולהיושע מעצת המרגלים. דבר אחר אומר ”ערוגת הבשם”, הנה ידוע מה שאמרו חז”ל בגמרא (סוטה יז): ”דרש רבי עקיבא: איש ואשה שזכו – שכינה ביניהם (**יה**), לא זכו – אש אוכלתן”. ופרש רש”י זצ”ל: **”שכינה** ביניהם – שהרי חלק (הקב”ה)

את שמו, ושכנו ביניהן: **יוד באיש ו-ה"א באשה**. (על-כן, אם) לא זכו - **אש** אוכלתן - שהקב"ה מסלק שמו מביניהן, ונמצאו **אש ואש**. (**איש אשה**).

לפי זה, אומר "ערוגת הבשם", הרי כידוע כלל ישראל ביחד עם ארץ ישראל הם כדמיון איש ואשה, כמאמר הנביא (ישעיה סב): "לא יאמר לך (=כנסת ישראל) עוד עזובה, ולא רצון (=ארץ ישראל) לא יאמר עוד שממה... כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך". ולכן, נמצא, שכל זמן שיש ישראל שרויין על אדמתם בארץ ישראל, הרי הם כדמיון איש ואשה, ששכינה שרויה ביניהן (יה) בבית המקדש. ועל-כן התפלל משה: "יה יושיעך מעצת מרגלים". דהינו, משה התפלל על יהושע, שיזכור, ששם יה שורה על ישראל (בבית המקדש) רק כשהם מצויים בארץ ישראל. (לפי זה מובן גם מדוע לאחר שהסתלקה השכינה הקדושה נשרף בית המקדש, כמו שכתוב (איכה ד, יא): "ויצת אש בציון ותאכל יסודתיה", כי לאחר סילוק "יה מאיש ומאשה - נשאר אש אש, בבחינת "לא זכו - אש אוכלתן"). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'" (טו' לט')

על מצות ציצית כותב כאן רש"י: "וזכרתם את כל מצות ה'" - המניין (=הגמטריה) של המלה "ציצית" הוא שש מאות (600). ועוד שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13), סך-הכל שש מאות ושלוש עשרה (613), כמנין תרי"ג (=613) המצות שבתורה. ועל-כך אומרים חז"ל: כל המקיים מצות ציצית - מעלה עליו (=נחשב) כאילו קיים בכל רגע ורגע את "כל מצות ה'" (תרי"ג מצות).

האלישיך הקדוש מוסיף עוד רמז נפלא, ואומר שהתיבות "כל מצות ה'" הם בגמטריה 612. ומאחר ופאמור יש לנו תרי"ג (=613) מצות שעלינו לקיים, ומצות ציצית היא כמובן אחת מהן. נמצא, שעל-ידי שהאדם מקיים את מצות ציצית, הוא יבוא לזכור את שאר המצות, שהם 612 מצות. וזהו שאומר הכתוב: "והיה לכם לציצית... וזכרתם את כל מצות ה'". דהינו, על-ידי "והיה לכם לציצית" - כאשר אתם מקיימים את מצות ציצית, הנה על-ידי כך "וזכרתם" - תזכרו לקיים את "כל מצות ה'" (=612) - את שאר המצות שהקב"ה נתן לנו.

"ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצני..."

הרה"ק רבי יששכר דב בער מראדושיץ זצ"ל, הידוע בשם ה"סבא קדישא", היה קדוש ופרוש, והרבה בתעניות ובסיגופים. נודעה בעיקר עבודתו בטבילתו במקוה, והיה טובל אף בנהרות קפואים ומושלגים. והיה ידוע בדורו כבעל מופת גדול, שרבים נהרו לפתחו.

פעם אחת בא עז פנים אליו, אשר נשא מסוה חסידות על פניו, ועשה עצמו כאילו הוא מאנשי שלומו. וכל זאת, כדי לשחוק על התנהגותו בקדש של ה"סבא קדישא".

היה זה בליל שבת קדש, קודם הקידוש, וה"סבא קדישא" הלך לטבול במקוה, כדרכו בקדש. אותו עז פנים וחצוף, הוציא מחיקו בקבוק חתום יפה, אשר בתוכו הכניס מי רגלים, רח"ל. והיה נראה אותו הבקבוק, במראהו החיצוני, כזין משובח. והוא, בעזות מצח, נגש למשמשי הרב, ואמר להם: הבאתי יין משובח עבור הרבי, וראוי שה"סבא קדישא" יקדש על יין זה.

והנה, כאשר חזר הצדיק מהמקוה, כאשר דרכה כף רגלו על מפתן הבית, הרגיש מיד ברוח קודשו במעשי אותו נבל. מיד עמד ה"סבא קדישא", וצוה למשמשו שיטול מיד את הבקבוק מהשלחן, וצוה עליו לנענעו ולהוציאו מחוץ לבית. וכך עשה אותו שמש, כדברי רבו.

כאשר חזר השמש, אמר ה"סבא קדישא" בקול רם, כדי שישמע אותו חצוף: "כשם שנענעת את הבקבוק, כך ירעדו איברי העז פנים הלז, עם בניו עד שבע דורות". הדבר יצא מפיו הקדוש, ומיד אחזה את אותו בליעל רעדה ופלצות, ולא יכול היה לעמוד על רגליו, והחל לרעוד בכל גופו ללא הפסק, ומיד השליכוהו החוצה, בפקודת הצדיק. וכפי שאמר ה"סבא קדישא": אותו עז פנים נשאר במחלתו עד סוף ימיו, ולבד מזה ירד מנכסיו והיה בזוי ומבוזה כל ימיו בהסר-כל, וגם נתקיים בזרעו מה שאמר הרב, ועד שבע דורות אחריו היו כלם מרעידים, ונקראו בשם "המתנועעים".

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶנָּה לָכֶם רְחִמִים "ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שלח לך אנשים ויטרו את ארץ כנען..."

על הכתוב (דברים א', כב'), "ותקרבון אלי כלכם ותאמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ", אומרים חז"ל הקדושים, שאמנם המרגלים, מצד עצמם, היו צדיקים ופשרים, אך בהיותם שליחים של עם ישראל, שמחשבתם היתה רעה (שהרי ישראל לא האמינו בה', שהבטיח להם את הארץ), הנה המחשבה הרעה הזאת של ישראל השפיעה על השליחים/המרגלים, שידברו סרה על הארץ, למרות שהיו המרגלים צדיקים.

וכפי דבריו הקדושים של המהר"ל מפראג: "באותה שעה פשרים היו (המרגלים). אבל, משנשלחו, והיו שלוחיהם של רשעים, למדו (המרגלים) ממעשיהם, ונעשו כפי המשלחים..."

וכן כותב גם "אור החיים" הקדוש: "אפשר לצד שכונת המשלחים (=ישראל) היתה רעה, תפעיל פועל רע בשליח (=במרגלים), ויחזור להיות שלוחו של אדם – כמותו, ותולד בו תכונה רעה, מה שלא היתה בו קודם". רעיון קדוש זה, שהמשלח משפיע על השליח, מצינו גם בדברי ה"חתם סופר" (שלח לך), אלא שהוא מוסיף גם, שמטעם זה נכשלים שליחי ציבור בימינו. שכן, פונתם הרעה של המשלחים משפיעה עליהם לרעה. וכפי דבריו הקדושים: "נראה לי, דעיקר חטא (ה)מרגלים היתה מחמת פונת השולחים. כי הרבה מפסיד השליח על-ידי פונת המשלח, וכן יארע לשלוחי ציבור בימינו, בעונותינו הרבים".

אם כך, יש לנו לשאול, מהי אשמתם של המרגלים? שהרי למדנו שהיו צדיקים ופשרים, ורק מחמת פונתם הרעה של שולחיהם/בני ישראל, טעו ודברו סרה על ארץ ישראל. אם כן, מדוע שיענשו וימותו על-כך? אלא, אומר ה"חתם סופר", שמטעם זה צוה הקב"ה למשה "שלח לך אנשים" – לך לדעתך (רש"י), כדי שיתכוננו המרגלים ללכת בשליחותו של משה, שהיתה על-פי ה', שאז לא תהיה מחשבתם הרעה של ישראל יכולה להשפיע עליהם.

רעיון קדוש זה מבואר ב"חידושי הרי"ם" (מכתבי החסידים): "המרגלים היו יכולים להציל את נפשם, בכך שיעשו שליחותם רק בשביל שדבר ה' אל משה לאמר 'שלח לך', ולא בשליחותם של בני ישראל, בבחינת (אבות ד', ד'): 'בטל רצונך מפני רצונו', והיו ניצולים גם הם וגם בני ישראל".

ומוסיף ואומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: ונראה, כי רעיון נשגב זה יסודתו בהררי קדש. שהרי שנינו במשנה (ברכות לד'): "המתפלל וטעה, סימן רע לו. ואם שליח צבור הוא, סימן רע לשולחיו, מפני ששולחו של אדם כמותו". הרי לנו דברים ברורים ומאירים כשמש, שאם האדם פועל על דעת עצמו, ההצלחה או הכשלון שלו, תלויים רק בעצמו. אבל אם הוא שליח צבור, כי אז ההצלחה והכשלון שלו תלויים רק בשולחיו/במי ששלח אותו. (שאם פונתם היתה רעה – יכשל בשליחותו. ואם פונתם היתה לטובה – יצליח), כפי שמפרשת המשנה: "מפני ששולחו של אדם כמותו".

על-פי האמור נשכיל להבין מה שכתב ה"שפת אמת" (שנת תרל"א), בשם זקנו בעל "חידושי הרי"ם": "...אדוני אבי זקני מורי ורבי זצלה"ה (בעל "חידושי הרי"ם"), (היה) רגיל לומר: גם אדם המקים את מצות בוראו, שנשלח בעולם הזה כדי לעשות רצונו יתברך, נקרא שליח מצוה בודאי".

כלומר, ה"חידושי הרי"ם" מגלה לנו פאן רעיון נשגב ונפלא, שצריכים וחיבים אנו ללמוד ולהפנים בתוכנו תמיד. הנה, למרות שהמרגלים היו אנשים גדולים (במעלתם הרוחנית), כמו שכתוב: "כלם אנשים ראשי בני ישראל המה", ופרש רש"י: "כל (פעם שמוזכרת המלה) 'אנשים' שבמקרא, (מראה על) לשון חשיבות". ובכל זאת, מכיון שהלכו בשליחותם של ישראל, שכונתם היתה רעה, השפיעה אותה פונה עליהם לרעה. (ואילו היו הולכים בשליחותו של מקום/הקב"ה – לא היו נכשלים כלל).

כך ראוי לכל אחד מישראל לזכור תמיד, שהקב"ה שלח אותו לפאן, לעולם הזה, כדי שיעשה את רצונו יתברך. ואם יזכור האדם תמיד, בכל מעשיו, שהוא שליחו של הקב"ה, ויכון לקיים רצונו יתברך – כי אז, כונתו הטהורה של המשלח, הוא הבורא יתברך שמו, תשפיע על האדם, כדי שיוכל לעבוד את ה', ולמלא את רצונו בתכלית השלימות. אמן כן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם"

המפרשים עומדים על-כך ששלוש הפרשיות הראשונות, שבהן מוזכר **עמלק** הן: "וישלח", "בשלח" ו"שלח לך". הנה, בפרשה הראשונה, "וישלח" מוזכר **עמלק** (בראשית לו, יב): "ותמנע היתה פילגש לאליפו בן עשו ותלד לאליפו את **עמלק**". בפרשה השנייה, "בשלח", מוזכר **עמלק** (שמות יז, ח): "ויבא **עמלק** וילחם עם ישראל ברפידם". ובפרשה השלישית, פרשתנו, פרשת "שלח לך" (במדבר יג, כט): "**עמלק** יושב בארץ הנגב". ויש לומר, שלא בכדי **עמלק** מוזכר בשלוש פרשיות אלה דוקא, הבאות מהשרש "ש.ל.ח.". ונראה לומר, שכל זה בא לרמוז לנו שצריך לשלח(=לגרש) מקרבנו את **עמלק**, הוא ה"מ הרשע, המסמא לנו את העינים, כדי שלא נבחין בין טוב לרע. על-כן צריך להיזהר ממנו מאד. שכן, כך היא דרכו של **עמלק**: בהתחלה הוא בבחינת "תינוק", שלא מזיק, כמו שכתוב בפרשה הראשונה "ותלד...את **עמלק**". וכשאין נזהרים חלילה מה"תינוק" הזה, הוא כבר בא ונלחם בנו, כפי שכתוב בפרשה השנייה: "ויבא **עמלק** וילחם עם ישראל". וכאשר הוא נלחם בנו, ואין אנו מוכנים לקראתו (שהרי חשבנו שתינוק לפנינו) – הנה הוא מצליח לחדור ולשבת בבטחה בקרבנו, ועל-כן כתוב בפרשה השלישית: "**ועמלק** יושב בארץ הנגב". (ולכן, ביום הפיפורים מזהיר אותנו הקב"ה, שצריך לשלח ולגרש את השעיר, הוא עשו, אבי **עמלק**, כמו שכתוב: "והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי...לשלח אתו לעזאזל המדברה").

אמנם יש עצה, כיצד להילחם כנגד **עמלק** כזה, והיא, על-ידי **שנקדש** את הלב ואת העינים לה' יתברך, וכמו שכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם". שכן, יש כאן מידה כנגד מידה: אם אנו **נקדש** את העינים כאן למטה בעולם הגשמי, יעזרו לנו מלמעלה, בשמים, **לפקוח** את העינים, ולהיזהר מאותו "תינוק", המסמא לנו את העינים, ומבקש לבוא ולשבת בקרבנו, ולשלוט בנו, חלילה. ועוד יש לומר, כי **עמלק** מופיע גם בפרשת "כי תצא" (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך **עמלק**...". אם כן, הפתרון והדרך לנצח את **עמלק**, יצר הרע – הבא אלינו פתינוק ("ותלד...את **עמלק**"), במטרה להילחם בנו ("ויבא **עמלק** וילחם") ולשבת בקרבנו ("**עמלק** יושב בארץ הנגב") – הוא לצאת כנגדו למלחמה ("כי תצא למלחמה"), בבחינת "הבא להורגך – השכם להורגו".

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שנוכל, בעזרתו יתברך, להילחם ולנצח תמיד את **עמלק**, הוא יצר הרע, בזכות שמירת העינים והציאה למלחמה כנגדו – אמן כן יהי רצון. (ר' חי ציון מזרחי הי"ו) "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת..."

על כפל הלשון בפתח פרשת ציצית, אומרים המפרשים: "דבר...ואמרת" – להזהיר גדולים על קטנים, שישמרו מצות ציצית, השקולה כנגד כל תרי"ג המצות שבתורה.

בענין זה מספרים חסידים: האדמורי"ם מבית רוז'ין היו נוהגים לעטוף את התינוקות מבני החדש ומעלה ב"ארבע נפשות". ומעשה ברבי דוד משה מצ'ורטקוב, בנו של רבי ישראל מרוז'ין, כשהיה תינוק. פעם אחת החל לבכות בקולי קולות בעריסתו, ובשום פנים אי-אפשר היה להרגיעו ולהשתיק את בכיו. נבהלה הרבנית ונכנסה לחדר בעלה הצדיק, ליטול ממנו עצה מה לעשות בתינוק, הבוכה ללא הפסק. "לכי נא ובדקי בציציות של הטלית הקטן, שהלבשת היום את הילד" – קרא הצדיק בקול רגוע, ושב לעין בספר שלפניו. מהרה הרבנית אל התינוק, וגילתה, שחוט אחד מן הטלית הקטן, שהלבישה באותו בקר את דוד משה הקטן, נקרע על-ידי וו בולט בקצה העריסה. מיד הסירה הרבנית את הטלית הקטן הפגומה, ועטפה אותו ב-"ארבע נפשות כשרות", וכהרף עין נרגע התינוק, והחל מתוך בעיניו הרכות והטובות. מאותו יום והלאה – מספרים חסידי רוז'ין – קראו לתינוק: "היהודי בעל הציצית", הלא הוא הצדיק רבי דוד משה מצ'ורטקוב. "חז"ל אומרים על מצות ציצית קטן, שמלבד שהציצית שקולה כנגד כל המצות כולן, וכל הלובש ציצית מקים בכל רגע ורגע תרי"ג מצות, והציצית הקטן הוא בבחינת "אור מקיף" העוטף את האדם שלוּבשו, ומגן עליו מפני החיצונים(=כחות הטומאה), וכן הוא סגולה לזכרון שנאמר: "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'..." שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים "ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִעַת: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבִעַת: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם" (טו' לט')

הגה"ק, בעל ה"בני יששכר", בהקדמתו המפורסמת ל"דרך פקודיך", אומר בשם האריז"ל הקדוש, שכל אחד מישראל חייב לקיים את כל תרי"ג (613) מצות הדאורייתא (=שבתורה), במחשבה דיבור ומעשה, כדי שיוזכה לעשות לעצמו "חלוקא דרבנן", שהוא לבוש של אור לנשמה בעולם העליון. (לבוש זה מורכב מרמ"ח (=248) מצות "עשה" ומשס"ה (=365) מצות "לא תעשה"). ואם לא קיים האדם את כל המצות, חייב הוא לאחר מיתתו להתגלגל שנית ושלישית, ולרדת שוב לעולם הזה, עד שיקיים את כל המצות.

והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל תרי"ג (613) המצות! שהרי יש מצות ששיכות רק לכהן, וישנן מצות ששיכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקימן. אם כן, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל תרי"ג (613) המצות בגלגול אחד?

אומרים חכמי ישראל, שזהו מה שבקש אותו גר, כשאמר לשמאי: "למדני את כל התורה כלה, כשאני עומד על רגל אחת". כלומר, למדני לקיים את כל התורה כלה, את כל מצותיה – "על רגל אחת" – כלומר בפעם אחת, בגלגול אחד (בהיותי בחיים בעולם הזה), כדי שלא אצטרך להתגלגל להיות כהן או לוי, כדי להשלים את המצות שלא יכולתי לקיים בהיותי ישראל.

דחפו שמאי "באמת הבנין" שבידו. שכן, שמאי סבר שבאמת אי-אפשר לקיים את כל המצות בפעם אחת בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשבא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך – אל תעשה לחברך), וזהי מצות: "ואהבת לרעך כמוך", ו"זו כל התורה כלה" – אמר לו הלל.

ופנות הלל היתה: כאשר האדם מקיים את "ואהבת לרעך כמוך" – לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד – ממילא אם חברו מקיים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקימה, נחשב לו כאילו הוא קיים מצוה זו.

ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שייך לומר שרק היד והראש קימו מצות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון! פיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קימו מצות תפילין.

וכן, כאשר איש ישראל מקבל עליו את "ואהבת לרעך כמוך", אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קיים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מפל מקום כאשר כהן מקיים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קיים מצוה זו.

וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך – אל תעשה לחברך) – פיון שעל-ידי מצות "ואהבת לרעך כמוך" תוכל לקיים את כל מצות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו" (יד' מ')

אמרנו חז"ל: "שערי תשובה – לעולם פתוחין" (איכה רפה ג', לה). ואם כך מדוע, לא נתקבלה תשובת יוצאי מצרים, שהתחרטו על שהלכו אחר דברי המרגלים, וקראו: "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו"? והרי יש כאן ("כי חטאנו") הפרה בחטא ווידוי!

משיב על-כך החכם דוד גולדמן, שהיה מזקני פולין, לאחר מלחמת העולם השנייה: תשובה אמיתית אינה חוזרת

לְעוֹלָם רִיקָם, כִּי שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה לֹא נִנְעָלוּ לְעוֹלָם בְּפָנֵי הַחוּטָאִים. אֲךָ הַתְּנָאֵי הוּא, שְׁהַחוּטָא מְכִיר **בְּחָטָא**, וּמִתְחַרֵּט עָלָיו בְּלֵב שְׁלֵם. אוֹלָם, יוֹצְאֵי מִצְרַיִם, שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם לָמוּת בַּמִּדְבָּר, וְלֹא לְהִיכָנֵס לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לֹא הִגִּיעוּ אוֹתָהּ שָׁעָה לְתְּשׁוּבָה אֲמִיתִית. שָׁכֵן, אָמְרוּ: "הִנֵּנוּ וְעֲלֵינוּ אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי **חָטָאנוּ**". "ה' (אָמַר) כִּי **חָטָאנוּ**" – אָנוּ לֹא חוֹשְׁבִים כִּךָ! מִשׁוּם כִּךָ, אֵין כָּאֵן תְּשׁוּבָה אֲמִיתִית מִעוֹמֵק הַלֵּב, דְּבַר שְׁהִיָּה מִתְקַבֵּל בְּשִׁמְיֵם בְּרָצוֹן. וְלִכֵּן קוֹרָא אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, בְּשֵׁם ה': "אֵל תַּעֲלוּ, כִּי אֵין ה' בְּקִרְבְּכֶם".
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה (יג' יז'): "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר", אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחֵמִים", שְׂאֵין דְּבַר שְׁלֵם נִרְמָז בְּתוֹרָה, וּבַפְּסוּק זֶה רְמָז מֹשֶׁה רַבְּנוּ עַל מַעֲשֵׂה נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, עָלָיו מְסוּפָּר בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית דָּף יט'): פַּעַם אַחַת עָלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל לִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת. הֵלֶךְ נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן אֶצֶל הַגְּמוֹן (=אִישׁ דָּת נוֹצְרִי) אַחַד שְׁהִיָּה שֵׁם, וְאָמַר לוֹ: הֵלּוּנִי שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מַעֲיֵנוֹת מַיִם לְעוֹלֵי הַרְגָלִים, וְאֲנִי אֲתֵן לָךְ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מַעֲיֵנוֹת מַיִם. וְאִם לֹא הִרְיִנִי נוֹתֵן לָךְ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה כַּכְּרִי כֶסֶף. וְקִבַּע לוֹ זָמָן (אוֹתוֹ הַגְּמוֹן). כִּיִּן שְׁהִגִּיעַ זָמְנוֹ (שֶׁל נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן) לְהַחְזִיר, אוֹ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מַעֲיֵנוֹת מַיִם, אוֹ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה כַּכְּרִי כֶסֶף), וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים, בְּשַׁחֲרִית שְׁלַח לוֹ (הַהַגְּמוֹן לְנִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): שִׁגַר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מַעוֹת שִׁישׁ לִי בִידְךָ!

שְׁלַח לוֹ (נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם. וְכֵן בְּצַהָרִים, וְכֵן בַּמְּנַחָה שְׁלַח לוֹ (אוֹתוֹ הַגְּמוֹן): שִׁגַר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מַעוֹת! שְׁלַח לוֹ (נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם. לְגַלְגַל עָלָיו אוֹתוֹ הַגְּמוֹן, (ו)אָמַר: אֲפֹשֶׁר, כָּל הַשָּׁנָה כָּלָה לֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים, וְעַכְשִׁיו יָרְדוּ גְשָׁמִים! מִיָּד נִכְנַס אוֹתוֹ הַגְּמוֹן לְבֵית הַמְּרַחֵץ בְּשִׁמְחָה. נִכְנַס נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ כְּשֶׁהוּא עֹצֵב, וְנִתְעַטֵּף וְעָמַד בְּתַפְּיֵלָה, וְאָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיודֵעַ לְפָנֶיךָ שְׁלֹא לְכַבּוֹדִי עֲשִׂיתִי, וְלֹא לְכַבּוֹד בֵּית אֲבָא עֲשִׂיתִי, אֲלֵא לְכַבּוֹדְךָ עֲשִׂיתִי כִּדִּי שִׁיְהִי מַיִם מִצּוּיִן לְעוֹלֵי רְגָלִים. מִיָּד עָלוּ עֵבִים וְיָרְדוּ לָהֶם גְשָׁמִים, עַד שְׁהִיוּ מְלֹאוֹת כָּל הַמַּעֲיֵנוֹת (שֶׁל אוֹתוֹ הַגְּמוֹן), וְהוֹתִירוּ. יָצָא אוֹתוֹ הַגְּמוֹן מִן הַמְּרַחֵץ, וְנִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן יָצָא מִבֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. כְּשֶׁפָּגְעוּ זֶה בְּזֶה, אָמַר לוֹ (הַהַגְּמוֹן): תֵּן לִי דְמֵי מַיִם יוֹתֵר שִׁישׁ לִי בִידְךָ! יוֹדֵעַ אֲנִי שְׁאֵלְהִיךָ לֹא הִרְעִישׁ אֶת הָעוֹלָם אֲלֵא בְשִׁבְלֶךָ, אֲלֵא (=אוֹלָם) עֲדִין יֵשׁ לִי פִתְחוֹן פֶּה עָלֶיךָ שְׁאוּצִיא מִמֶּךָ מַעוֹתִי, (מִשׁוּם) שֶׁכָּבֵר שְׁקֵעָה חֲמָה (וְעַבֵּר הַזָּמָן שֶׁקָּבַעְנוּ), וּמַיִם בְּרִשׁוֹתֵי יָרְדוּ (=הִגְשָׁם יָרַד בְּזָמָן שְׁלִי, מִשְׁמַע לְאַחַר הַשְּׁקִיעָה). חֲזַר וְנִכְנַס נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ, וְנִתְעַטֵּף וְעָמַד בְּתַפְּיֵלָה, אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹדַע שִׁישׁ לָךְ אֶהוּבִים בְּעוֹלָמְךָ (וּכְשֵׁם שֶׁעֲשִׂיתִי לִי גַם בְּרִאשׁוֹנָה, כִּךָ עֲשֵׂה לִי גַם בְּאַחֲרוֹנָה). מִיָּד (נִשְׁבְּחָה הָרוּחַ) וְנִתְפָּזְרוּ הָעֵבִים, וְנִרְחַח הַחֲמָה. אָמַר אוֹתוֹ הַגְּמוֹן: אֲלֵמְלֵא שְׁנַקְדָּה (=וְרַחַח) חֲמָה, הָיָה לִי פִתְחוֹן פֶּה עָלֶיךָ שְׁאוּצִיא מִמֶּךָ אֶת מַעוֹתֵי... (וּמְסַפֵּר הַגְּמָרָא) וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'נִקְדִּימוֹן'? שְׁנַקְדָּה (=וְרַחַח) חֲמָה בְּעַבּוּרוֹ.

אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחֵמִים", שְׁכָל זֹאת רָאָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ, וְרְמָז עַל-כֵּן בְּאוֹמְרוֹ: "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר, וְרִאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהָר הַזֶּה וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הַחֲזוֹק הוּא הַרְפָּה הַמַּעֲט הוּא אִם רַב".
"**נֶגֶב**" – רִאשֵׁי תִיבוֹת **נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן**, "זֶה" גְּמַטְרִיָּה יב', רְמָז ל-יב' (=12) מַעֲיֵנוֹת הַמַּיִם שְׁלוֹהָ נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן מֵאוֹתוֹ הַגְּמוֹן. "וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר" – אֵין הָר, אֲלֵא יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "יְרוּשָׁלַיִם הָרִים סְבִיב לָהּ", וְזֶה רְמָז לְעוֹלֵי הַרְגָל, שְׁעָלוּ לִירוּשָׁלַיִם. "הַרְפָּה" – רְמָז לְאוֹתוֹ הַגְּמוֹן, שֶׁנִּחְלַשׁ לְאַחַר שִׁירְדוּ הַגְּשָׁמִים. "הַמַּעֲט" – רִאשֵׁי תִיבוֹת **הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים**, שְׁהִיוּ בְּיַד נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, שְׁהֵם "רַב" (=רַבִּים), וּבִזְכוּתָם זָכָה שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ גַם "וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם"

אוֹמְרִים חו"ל: "עֵינַיִם רוֹאוֹת, וְלֵב חוֹמֵד וְכָלִי מַעֲשֵׂה גוֹמְרִים... (כִּךָ בָּאִים לְיַד הָעֵבִירָה בְּפוּעֵל). וְעַל-כֵּן, יִשְׁפִּיל הָאָדָם אֶת עֵינָיו כְּלָפֵי מְטָה. וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמְזָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (בְּרִאשִׁית לַח, כֹּא): "אֵיָה הַקְּדוּשָׁה, הוּא בְּעֵינַיִם עַל הַדְּרָךְ" – הֵיכֵן הִיא הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הָאָדָם? – "הוּא בְּעֵינַיִם עַל הַדְּרָךְ", כְּאֲשֶׁר שׁוֹמֵר הוּא אֶת עֵינָיו בְּדְרָךְ...
מְסוּפָּר עַל הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ זצ"ל, שֶׁפָּעַם נָגַשׁ אֵלָיו בְּחוֹר מְהִישִׁיבָה, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ רִשׁוֹת לְנִסּוּעַ לְחַתוּנָה שֶׁל קְרוֹבוֹ. שָׁאֵל אוֹתוֹ רַבִּי אֱלִיהוּ: "הֵאֵם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁתִּשְׁמַר שֵׁם הַצְּנִיעוּת, וְשִׁלָּא תִהְיֶה שֵׁם שׁוּם תַּעְרוּבַת שֶׁל נָשִׁים וּגְבָרִים?"
הַתְּחִיל הַבְּחוֹר לְגַמְגֵם, וְאָמַר: "אָבִי, אֲנִי וְאֲנִי נֹשֵׁב בְּשִׁלְחָן נְפָרָד, וְ"לִי זֶה לֹא יִזְיק...".
רַבִּי אֱלִיהוּ הוֹדַע שֶׁשׁוֹמְרוֹת אֶת דְּבָרֵי הַתְּלִמִּיד, וּמִיָּד עָנָה לוֹ: "אֲנִי כִכָּר לְמַעַלָּה מִגִּיל שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וּבְעֵין אַחַת אֲנִי עוֹר, וְלִמְרוֹת זֹאת, כְּשֶׁאֲנִי עוֹבֵר בְּרַחוּב, אֲנִי מִתְּמַלֵּא פֶחֶד, שְׁמָא אֲכַשֵׁל בְּהַסְתַּכְלוֹת אִסוּרָה. וְאַתָּה, בְּחוֹר צְעִיר, עִם שְׁתֵּי עֵינַי בְּשֶׁר אוֹמֵר לִי "לִי זֶה לֹא יִזְיק"!?!"

נֵא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחֵמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:18**
ערש"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יציאת השבת: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת..." (טו' לח')

בכל בקר, סמוך לתפילת שחרית, אנו מתעטפים בטלית גדולה, ומברכים: "אשר קדשנו במצותיו, וצונו להתעטף בציצת".

נשאלת השאלה: מדוע איננו מברכים "להתעטף בטלית"? והלא אנו מתעטפים לתפילה בטלית ולא בציצת! אלא – אומרים חכמי ישראל – בכונה תחילה קבעו אנשי כנסת גדולה, מסדרי הברכות למיניהן, שיברכו על לבישת טלית גדולה, דוקא בברכה "להתעטף בציצת". בכך בקשו ענקי הרוח הקדמונים להדריך כל אדם מישראל, שינהג תמיד באורח חיים של **ענוה וצניעות**, כמו הציציות הקבועות בטלית, והנתונות כל הזמן בשפלות ונגררות תמיד כלפי מטה. ומשום כך אנו מרוממים את הציציות משפלותן, ומברכים עליהן – לומר לך שתכונה זו של **ענוה וצניעות** מבורכת.

ובענין זה אמרו חז"ל במסכת עירובין (יג, עב): "כל המשפיל עצמו, הקדוש ברוך הוא מגביהו. וכל המגביה עצמו, הקדוש ברוך הוא משפילו. כל המחזר על הגדולה, הגדולה בורחת ממנו. וכל הבורח מן הגדולה, הגדולה מחזרת אחריו".

"והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'" (טו' לט')

כותב כאן רש"י: וזכרתם את כל מצות ה'" – המנין (=הגימטריה) של המלה "ציצית" הוא שש מאות (600). ועוד שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13), סך-הכל שש מאות ושלש עשרה (613), כמנין תרי"ג המצות שבתורה. ועל-כך אומרים חז"ל: כל המקיים מצות ציצית – מעלה עליו (=נחשב) כאילו קיים בכל רגע ורגע את "כל מצות ה'" (תרי"ג מצות).

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם".

על הכתוב: (שמות יז' יא): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וכאשר יניח ידו וגבר עמלק" שואלים חז"ל: וכי ידיו של משה עושות מלחמה, או שוברות מלחמה (=שוברות את כח ישראל במלחמה)? – אלא (עונים חז"ל), לומר לך, שכל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים – היו מתגברים, ואם לאו – היו נופלים.

ידוע ומפורסם מהספרים הקדושים, ש"עמלק" רומז על היצר הרע, המפיל את האדם ברשתו. והנה ידוע, שכאשר האדם נמצא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הוא אינו צריך לחשוש כל-כך מכחו של "עמלק" (=היצר הרע), כמו שאמרו חז"ל (סוכה נב): "אם פגע בך מנוול זה (=היצר הרע) – מושכהו לבית המדרש. אם אבן הוא (=היצר הרע) – (הוא) נימות, (ו)אם ברזל הוא – (הוא) מתפוצץ".

ולכן, עיקר כחו של עמלק הוא כאשר איש ישראל מסתובב בדרכים. או אז האדם צריך שמירה יתרה. וזהו שאמרה התורה הקדושה (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך עמלק... אשר קרף בדרך" – עיקר הסכנה מצד עמלק הוא "אשר קרף בדרך" (כאשר הוא "יפגוש" אותך במקרה בדרך).

אולם אמרו חז"ל: יש עצה אחת להילחם כנגד עמלק זה, הנלחם אתנו בדרכים, והיא על-ידי שנקדש את הלב ואת העינים לה' יתברך, וכמו שכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם".

והנה ידוע מה שכתוב בירושלמי (ברכות ט'): "אמר ר' לוי: ליבא ועינא תרין סרסורין דחטאה" (=הלב והעינים הם שני סרסורי (=מתוכי) עבירה), ועוד ממשיך הכתוב: אומר הקב"ה לאדם (משלי כג, כו): "תנה בני לבך לי, ועיניך

דרכי תצוננה, "אי יהבית לי לבך ועיניך, אנא ידע שאת לי" – אומר הקב"ה: אם אתה נותן לי את לבך ועיניך, אני יודע שאתה כלך שלי.

ואם כן, נמצא שעיקר עבודתו של איש ישראל הוא להקדיש את לבו ואת שתי עיניו לה' יתברך, כי אז מעיד עליו הקב"ה: "אתה כלך שלי". וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם: "כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה" – "מסתכלין" דוקא, שמקדשים את עיניהם להסתכל רק כלפי מעלה לה'. "ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים" – שמוסרים גם את לבם לה' – "היו מתגברים" על עמלק, הוא יצר הרע.

ולכן חובה קדושה היא לאדם הרוצה לקדש את עצמו, שיזהר ביותר כשהוא מתהלך בחוץ, בדרכים, שלא להסתכל על הנשים ההולכות בפריצות, שכן אמרו חז"ל: "עינים רואות, ולב חומד וכלי מעשה גומרים..." (כף באים לידי העבירה בפועל).

ועל-כן, ישפיל עיניו למטה. ולכך התכונה התורה הקדושה (בראשית לח, כא): "איה תקדשה הוא בעינים על הדרך" – היכן היא הקדושה של האדם? – "הוא בעינים על הדרך", כאשר שומר הוא את עיניו בדרך... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר, הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה"

אמרו חז"ל: בעון ביזוי תלמידי חכמים – חרבה ירושלים, כפי שנאמר במסכת שבת (ק"ט): "לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שביוזו תלמידי חכמים... אמר רבי יהודה, אמר רב: כל המבונה תלמיד חכם, אין רפואה למכתו". חרבה מסופר על גדל עונו של המבונה תלמידי חכמים, אבל אחד המקרים הקשים של ביזוי תלמיד חכם ארע לפני כ-460 שנה בעיר סלוניקי, ונכתב על-ידי רבי מרדכי מאושמינא ב'אגרת החלום' הנוראה והמפורסמת, שכתב והשאיר אחריו כצואה לדורות.

באגרת מסופר על מעשה נורא, באיש בליעל אחד, שהרב יוסף בן לב הוציא פסק דין נגדו. והנה, לאחר מכן, כאשר פגש אותו איש בליעל את המהר"י בן לב ברחוב, עמד וסטר לו על לחיו, לעיני קהל ועדה. ואף אחד מהאנשים שם לא מחה בידו, משום שהיה עשיר גדול, תקיף ואלים.

כאשר הגיע המהר"י בן לב לפני חנות של מוכר בשמים אחד, קרע את בגדיו, ואמר: "שומו שמים על זאת". והנה, באותו לילה נכנס אותו הבשם לחנותו, כשנר בידו, וראה שם עכבר. כאשר נסה להתקרב אליו, התלקחה הסחורה שבחנות, ופרצה דליקה גדולה.

באותה דליקה עלו באש כחמשת אלפים בתים של יהודים, וכמה בתי כנסיות ובתי מדרשות. מספר ההרוגים הגיע ל-314, שהוא כמנין אחד משמותיו של הקב"ה ("שדי").

בהמשך אותה 'אגרת החלום' מספר רבי מרדכי מאושמינא, שבא אליו בחלום איש הדר, בתואר פנים וזקנו מגודל, ואמר לו: 'הנני מגלה לך נסתרים'. תדע לך שאני מהר"י בן לב, ובעת שהייתי בחיים בזה העולם, ישבתי על כסא דין, לשפוט בין איש ובין רעהו. ובאו אלי שני אנשים בדבר איזה משפט, ויצא אחד מהם חיב. ולא רצה אותו האיש לצית לדין, מחמת שהיה איש אלים. אז הזהרתי אותו באזהרה הידועה, ויצאתי לחוץ. ויצא אותו חיב והכה אותי על לחיי. וענני זה תקיף על עצמותי עד היום, ואין לו שום תקומה עד היום. ונגזר עליך, שאתה מיוצאי צאצאיו, לתקן אותו ותהיה לו תקומה על זה...

אז נרתעתי ונשתוממתי, ונשארתי כאבן דומם בערך רבע שעה. לאחר שזה נגע בפני, ואמר לי: "מה זה שתקת?" אז התחלתי לבכות מאד, ואמרתי: "לא ידעתי במה אתקן אותו, כי אין לי ידיעה בייחודים ובכפונות". אז אמר לי המהר"י בן לב: "תדע, שגם נגזר עליך, שתקנה את הספר 'שו"ת מהר"י לב', ותלמד אותו בקביעות, עד שיהיה שגור על פיך, מראשו ועד סופו. אז תהיה תקומה אליו, ויוכל לעלות ממדרגה למדרגה". אמרתי לו: "כמה אלמד התשובות הנ"ל, עד שתהיינה שגורות על פיי?" אמר לי: "לא פחות מארבע שנים..."

(יש לציין, שהחלום הנורא המתואר באגרת, נכתב כמאה וחמישים שנה לאחר ביזוי המהר"י בן לב, שבקבות אותו ביזוי תלמיד חכם התרחש האסון הגדול על יהדות סלוניקי)...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִימִים רַאשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם"

עַל הַפְּתוּב, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם", שׂוֹאֲלִים חו"ל, מְדוּעַ נִכְתְּבָה הַמִּלָּה "לְדֹרֹתָם" לֹלֵא הָאוֹת ו' הָרִי, לְכַאוּרָה, הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת כְּתוּב "לְדֹרֹתָם".

אוֹמֵר עַל-כֵּן הוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ: הַמִּלָּה "לְדֹרֹתָם", הַחֲסָרָה אֶת הָאוֹת ו', בְּאֵה לְרִמּוֹז לָנוּ עַל "דִּירְתָם" שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לֹמַר לָנוּ כִּי לְצִיצִית יֵשׁ תַּפְקִיד מְשָׁלִים בְּבֵית הַיְהוּדִי, בְּנוֹסָף לְתַפְקִיד הַמְּזוּזָה. שְׁכֵן, הַמְּזוּזָה הִיא פִּדּוּעַ שְׁמִירָה מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת, הַתִּיבָה "מְזוּזוֹת" רֹמְזוֹת עַל 'זוֹ מוֹת'. אוֹלָם, בְּמְזוּזָה יֵשׁ רַק שְׁתֵּי פְּרָשִׁיּוֹת ("שְׁמַע" ו'וְהָיָה אִם שְׁמַע"). עַל-כֵּן צִוָּה הַקַּב"ה לְלַבּוֹשׁ צִיצִית, כְּדִי שִׁיְהִי לְאָדָם כָּל שְׁלֹשׁ הַפְּרָשִׁיּוֹת בְּדִירְתוֹ, בְּבַחֲנִיַת (קַהֲלַת ד', יב): "וְהַחֹט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בְּמַהֲרָה יִנְתָּק".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, וְיוֹצֵא מִפְּתַח דִּירְתוֹ שְׁלֵם, הַקַּב"ה שְׁמַח. שְׁכֵן, הַמְּלֶאךָ הַמְּשַׁחֵת זֶה מִשָּׁם, וְכֵן נִצַּל אוֹתוֹ אָדָם מִכָּל גְּזֻק וּמִכָּל מְשַׁחֵת. כְּפִי שְׁמוּבָא בְּזוּהָר (זוּהָר חֲדָשׁ מִדְּרַשׁ רוֹת): "פְּתַח הַמְּצוּיָן בְּמְזוּזָה – אֵין מְזִיק, וְאֵין שָׁטָן וְאֵין פְּגַע רַע מִתְקַרֵּב אֵלָיו, מִפְּנֵי שֶׁהַקַּב"ה שׂוֹמֵר הַפְּתַח. (ו) אֶפִּילוֹ בְּשַׁעַה שְׁנִיתָן רְשׁוֹת לְמֶלֶאךָ הַמְּשַׁחֵת לְחַבֵּל, (כְּאֲשֶׁר הוּא) זֹקֵף עֵינָיו, וְרוֹאֵה שְׁשֵׁם 'שְׂדֵי' (בְּמְזוּזָה) עוֹמֵד עַל הַפְּתַח (אֵין הוּא נִכְנָס לְאוֹתוֹ בֵּית), כְּדַכְּתִיב: 'וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחֵת לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְגַגְף'. לְפִיכֵךְ, צְרִיף הָאָדָם שִׁיְהֵא תְּמִיד מְצוּי בְּמִצּוֹת מְזוּזָה" וְהוּוֹ שְׁכַתוּב: "לְדֹרֹתָם" – אֵל תִּקְרָא "לְדֹרֹתָם", אֵלֵא לְ"דִירְתָם" – בְּשִׁבִיל דִּירְתוֹ שֶׁל הָאָדָם, שִׁיְהִיָּה שֵׁם שְׁלֵם, וְיוֹצֵא מִפְּתַח בֵּיתוֹ כְּשֶׁהוּא "עֲטוּף" וּמוֹגֵן בְּשִׁלֹשׁ פְּרָשִׁיּוֹת – "שְׁמַע", "וְהָיָה אִם שְׁמַע" ו'"צִיצִית".

"וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וְרִאִיתֶם אֹתוֹ וַיִּזְכְּרֶתֶם אֶת כָּל מִצְוֹת הַ"

עַל הַפְּתוּב "וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית... וַיִּזְכְּרֶתֶם אֶת כָּל מִצְוֹת הַ", אוֹמֵר רַש"י: הַמְּנִיין (=הַגִּימָטְרִיָּה) שֶׁל הַמִּלָּה "צִיצִית" הוּא **שש מאות (600)**. וְעוֹד שְׁמוֹנֵה חוֹטִים, וְחֲמִשָּׁה קְשָׁרִים הַמְּצוּיִים בְּכַנְפוֹת הַצִּיצִית, שֶׁהֵם יַחַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (13), סֵךְ-הַפֶּל **שש מאות ושלוש עשרה (613)**, כְּמִנְיַן תְּרִי"ג הַמְּצוֹת שְׁבִיטוֹרָה. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים חו"ל: כָּל הַמְּקִיָּם מִצְוֹת צִיצִית – מַעֲלָה עֲלָיו (=נֶחֱשֵׁב) כְּאֵילוֹ קִים בְּכָל רִגַע וְרִגַע אֵת "כָּל מִצְוֹת הַ" (תְּרִי"ג מִצְוֹת הַתּוֹרָה).

וְהִנֵּה, עַל גְּדֵל מַעֲלַת הַצִּיצִית מְצִינּוֹ בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת מִד'): "...מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אַחַד שֶׁהָיָה זְהִיר בְּמִצְוֹת צִיצִית. שְׁמַע שִׁישׁ זוֹנָה (אַחַת) בְּפִרְכֵי הַיָּם שְׁנוּטְלַת אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בְּשַׁכְּרָה. שִׁגְרָ לָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים, וְקִבְעָה לוֹ זִמָּן. כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמָנוֹ, הִלָּךְ וַיֵּשֶׁב עַל הַפְּתַח (=פְּתַח בֵּיתָה). נִכְנָסָה שְׁפָחָתָה וְאָמְרָה לָהּ: אוֹתוֹ אָדָם שֶׁשִּׁגְרָ לְךָ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בָּא וַיֵּשֶׁב עַל הַפְּתַח. אָמְרָה לָהּ: יִכְנָס. נִכְנָס. הַצִּיעָה לוֹ שְׁבַע מִטוֹת – שֵׁשׁ שֶׁל כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זָהָב. וּבֵין כָּל אַחַת וְאַחַת סֵלָם שֶׁל כֶּסֶף, וְעַלְיוֹנָה שֶׁל זָהָב. וְעַלְתָּה וַיִּשְׁבָּה עַל גְּבֵי הַעֲלִיוֹנָה (כְּשֶׁהִיא) עִירוּמָה. וְאַף הוּא עָלָה לֵישֵׁב עִירָם כְּנִגְדָה. בָּאוּ אַרְבַּע צִיצִיּוֹתָיו וְטָפְחוּ לוֹ עַל פָּנָיו.

נִשְׁמַט וַיֵּשֶׁב עַל גְּבֵי קַרְקַע. וְאַף הִיא נִשְׁמָטָה וַיִּשְׁבָּה עַל גְּבֵי קַרְקַע. אָמְרָה לוֹ: גִּפְהָ שֶׁל רֹמִי (=נִשְׁבָּעָה בְּחַי הַמֶּלֶךְ הַרֹמִי), שְׂאִין אֲנִי מִנִּיחָתְךָ, עַד שֶׁתֵּאמַר לִי מָה מוֹם רְאִיתָ בִּי. אָמַר לָהּ: הָעֲבוּדָה (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה), שֶׁלֹּא רְאִיתִי אִשָּׁה יָפָה כְּמוֹתְךָ, אֵלֵא מְצוּהָ אַחַת צִוָּה אֱלֹהֵינוּ וְצִיצִית שְׁמָה. וְכַתִּיב בָּהּ, "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (בְּמִדְבָר טו), שְׁתֵּי פְּעָמִים – אֲנִי הוּא שְׁעֵתִיד לְפָרַע, וְאֲנִי הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן שְׁכָר. וְעַכְשֵׁיו נִדְמּוּ עָלַי כְּאַרְבָּעָה עֲדִים. אָמְרָה לוֹ: הָעֲבוּדָה, שְׂאִינִי מִנִּיחָתְךָ עַד שֶׁתֵּאמַר לִי מָה שְׁמָךְ, וּמָה שֵׁם עִירְךָ, וּמָה שֵׁם רַבְּךָ, וּמָה שֵׁם בֵּית מִדְּרָשְׁךָ שְׂאֵתָה לּוֹמֵד בּוֹ תּוֹרָה. כָּתַב וְנָתַן בֵּידָה. עֲמִדָה וְחִלְקָה כָּל נִכְסֶיהָ – שְׁלִישׁ לְמַלְכוּת, וּשְׁלִישׁ לְעֲנִיִּים, וּשְׁלִישׁ נְטִלָה בֵּידָה, חוּץ מֵאוֹתָן מְצָעוֹת (=סְדִינִים), וּבְאֵה לְבֵית מִדְּרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיָא. אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, צִוָּה עָלַי וַיַּעֲשׂוּנִי גִיּוֹרֵת. אָמַר לָהּ: בְּתִי, שְׂמָא עֵינֶיךָ נָתַת בְּאֶחָד מִן הַתְּלִמִּידִים? הוֹצִיאָה הַכְּתָב מִיָּדָה וְנָתַנָּה לוֹ. אָמַר לָהּ, לְכִי זְכִי בְּמִקְחָךְ. אוֹתָן

מצעות שהציעה לו באסור – הציעה לו בהתר. זה מתן שכרו בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודע כמה".
(לפני קריאת שמע, וכן כשיאמר... מארבע כנפות כל הארץ, יקבץ כל ארבע כנפות הטלית, ויאחזם בידו השמאלית, כנגד הלב שהוא בשמאל, ותעשה כך עד שתאמר 'ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד'.
(בן איש חי, הלכות שנה ראשונה, פרשת שמות)

והטעם לכך ששמים את ארבע הציציות כנגד הלב הוא כיון שמספר החוטים בארבע כנפות הציצית הוא לב (32=8 כפול 4). והרי כל המקיים מצות ציצית כאילו קיים בכל רגע ורגע את כל מצות התורה, והתורה היא בבחינת ה"לב" המחיה את כל הגוף בכל רגע ורגע. ידוע שהתורה מסתיימת באות ל' "...לעיני כל ישראל", ומתחילה באות ב' "בראשית ברא..." אותיות המצטרפות למלה "לב" – כדי לרמוז לנו שכשם שאין להפסיק את הלמות הלב בגופנו אפילו למשך שנה אחת, כך איננו רשאים להפסיק כל ימי חיינו את לימוד התורה.
"ותשא כל העדה ויתנו את קולם, ויבכו העם בלילה ההוא" (יד' א')

אומרים חז"ל: כל ישראל, דהינו ששים רבוא איש, התחילו לבכות בקול, ואמרו: הנה אנו הולכים ליפול בידי יושב הארץ. ואז כלם געו בבכי. אמר להם הקב"ה: אתם בוכים בכיה של חינוך, חייכם שאקבע הלילה הזה (שהיה ליל תשעה באב) ליום בכיה לדורות.

באותה שעה נגזרה הגזירה, שיחרבו ביום הזה בית המקדש הראשון ובית המקדש השני. וכן, מאותו ליל תשעה באב ואילך, במשך כל ארבעים השנים, היו מתים הרבה אנשים בכל תשעה באב. וכך היה: ערב תשעה באב היה משה מכריז בכל המחנה, שיצאו כלם ויחפרו קברים לעצמם וישכבו שם, שלא יהיה מי שיקברם. ולמחרת, ביום תשעה באב, היה מוציא פרוזים, שכל מי שנשאר בחיים, יצא מקברו.

וכל אותם אלו שמתו, מיתתם היתה כמו מיתת המרגלים, שהיתה תולעת יוצאת מטבורם ונכנסת לפיהם והיתה הורגת אותם. וגזירה רעה זו ארכה שלשים ושמונה שנים, עד תום כל הדור שהיו בני עשרים ועד ששים שנה. ומאחר והיו שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים איש, הרי נמצא שמתו כל ליל תשעה באב בין חמשה עשר לששה עשר אלף איש.

ובשנה האחרונה, שהיתה שנת הארבעים, נכנסו כלם לקבריהם כבכל שנה, בידיעה שהם הולכים למות. וכשהאיר היום, יצאו כלם חיים. והיו תמהים ואומרים, שמא טועים הם ביום, ואולי אין זה יום תשעה באב... ובלילה השני נכנסו שוב לתוך קבריהם, בגלל הספק (וכך עשו עד ט"ו באב), וכשראו שאינם מתים, והלבנה במילואה (ב' ט"ו בחדש הלבנה מלאה), הבינו שהקב"ה בטל את הגזירה, ועשו אותו היום ליום טוב, והוא יום ט"ו באב.

"מראשית ערסתיכם תתנו לה" (טו' כא)

הגאון רבי משה סופר, בעל ה"חתם סופר", הרבה לכתוב ברבים על חשיבות חינוך הילדים הרפים לתורה וליראת שמים. בין השאר, היה דורש על הכתוב שלפנינו: "מראשית ערסתיכם תתנו לה" – בעוד ילדכם נמצא בראשית חייו ומוטל בעריסה, דאגו נא לנטוע בלבו אהבת תורה ויראת שמים, ואל תדחו זאת לעתיד קרוב או רחוק! כי בחינוך הילדים תופס הפלל "יפה שעה אחת קודם", ופכל שמקדימים לפעול ולהשפיע על הילד הרך, גדל הסיכוי שהחינוך יניב פרי הילולים לשם ולתפארת.
"וראיתם אתו..."

ב-ג' חול המועד סכות, הרגיש הגאון רבי אליהו מוילנא, שקרובה שעת פטירתו מן העולם. ואף שחש אותה שעה חולשה יתרה, אחז בשארית כוחותיו בארבע כנפות ציציותיו, ואמר: כתוב בתורתנו הקדושה: "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'", ושנינו (=ולמדנו) בירושלמי ברכות (א', ב'): "וראיתם אתם" לא כתוב כאן, אלא – "וראיתם אתו" (=את הקב"ה) – להגיד, שכל המקיים מצות ציצית, זוכה ורואה את פני השכינה בעת פטירתו. הגאון פרוץ בבכי מר, ושפתיו לחשו: מה קשה עלי הפרידה מהעולם הזה. שפן, בשכר פרוטות (מחיר "ציצית קטן") אדם זוכה לקבל פני השכינה, ואילו בעולם האמת, שאני עובר אליו עתה, אפילו ירתום האדם את כל כוחותיו, לא יוכל להשיג שכר מצות "ציצית קטן", שבעולם הזה.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!